Do Võ Phị Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 1894 — NGÀY THỨ BẢY 18 NOVEMBRE 1922 — NGÀY 30 THÁNG CHÍN ANNAM NĂM NHÂM-TUẤT — NĂM THỨ 15

DIRECTEUR — PROPRIÉTAIRE
NGUYỄN-VĂN-CỦA

TÉLÉPHONE: 203
Adresse télégraphique:
LUCTINH — SAIGON

GIÁ BÁN
ĐÔNG-PHÁP | NGOẠI-QUỐC
Một năm..... 12$00 | ... 18$00
Lên tháng... 6.50 | ... 8.00
Ba tháng..... 3.50 | ... 4.50

BẢN LỀ MỖI SỐ.... 0$05
Mua báo thì kể từ ngày mồng một và ngày 16 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn
(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO RÉUNIS)
閩新省六？報日中南
JOURNAL QUOTIDIEN
NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và chúa nhựt

DÉPOT LÉGAL
SAIGON
N° 588

POUR LES ANNONCES
S'ADRESSER:
A Saigon: aux Bureaux du Journal rue Catinat, 153-155-157 (1er étage)
A Hanoi: aux Bureaux de Trung-Bắc-Tân-Văn.
A Paris: chez M. M. Havenez & Cie 9, rue Tronchet

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Thơ, chèques và mandats gửi mua báo: Kể ngày cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Tổng-lý Lục-Tỉnh Tân-Văn, còn bài vở đăng báo thì cho M. LÊ-HOÀNG-MƯU, chủ bút

BÀI DIỄN-THUYẾT

CỦA QUAN THỐNG - ĐỐC NAM-KỲ
Đọc khi mở hội-nghị quản-hạt

Giảm phần Tinh.

Bớt hai tỉnh lớn và đem các quận cho sáp nhập với tỉnh kế cận.

Duyên cớ buộc phải làm.

Tiếng kêu nài phi lý.

Bữa 15 Novembre mới qua rồi đây là bữa hội nghị quản-hạt mở hội. Đầu gần, thầy đều rõ biết. Lại thêm khi bàn nghị-viên đắc cử tề tựu, cách hội-nghị sắp lập thể nào các báo cũng đã có nói, nhứt là từ báo L. T. V., để thuật rõ ràng từ lúc bàn nghị-viên tiếp quan Thống-đốc vào khai hội và đọc bài diễn-thuyết, cho đến khi cử xong chức việc hội và đặt bàn Ủy-viên khảo-cứu rồi bãi hội. Ngoại trừ bài diễn-thuyết của quan Thống-đốc giải về quốc sự, vì dài cho đến đôi quan Thống đốc đọc từ giờ mở hội cho tới huỳnh-hôn mới xong, nên các báo quốc-âm, không bao nào dịch ra quốc-ngữ cho kịp mà đăng tốt cả; duy có các báo Langsa, nhờ đăng nguyên văn, nên mới có thể qua bữa sau, đăng kịp. Biết vậy mà bài diễn-thuyết của quan Thống-đốc đọc mỗi khi mở hội rồi là một bài đại ích đại trọng; vì bài diễn ấy gồm đủ quốc sự qua khứ vì lai, tường tận, thiết thực, chu tôn, phân nhiều, ngôn trọng như khải; không ý ám cho chư-tôn chớ dợi cho đến khi dịch ra quốc-ngữ xong rồi mới đăng, e nỗi chư-tôn mỏi mắt trông, cực lòng đợi mà ra vô lễ nên tôi cảm thất lẽ cùng lượng trên, chiếc bài diễn-thuyết ấy, lựa những khoản nào cần kíp và yếu trọng hơn hết, đem trải ra đây mà luận bàn đều hơn lẽ thiệt thì cho hư-tôn nhàn lãm.

Khi giải về sổ dự-toán năm 1923, để xin bàn nghị-viên quản-hạt công cử, và giải về vấn-đề tiền-lệ trong bốn xứ cho hội nghe rõ, Ngài giải lần qua tới chánh-sách. Trước hết Ngài lấy sự kết quả để bàn trong cuộc quốc-trái sáu-triệu bạc đông mà chỉ lòng trung-nghĩa của dân Đông phận đối với Nhà nước Langsa, hiết rõ sự Nhà-nước Langsa, lo mở mang cho con nhà Annam, ích lợi thế nào, nên đã tin lòng không còn ngăn ngại; lại như hạng người thường-lưu thức-giả trong xứ cũng hằng để ý trông mong những sự mở mang của Nhà - nước đã lâm mà trầm trồ khen ngợi. Tính lại như sự lập cao-đẳng học Hà-nội, sự lập tỉ quan-viên Annam đối phẩm với quan viên Tây, sự chấn chỉnh hội-nghị quản-hạt, tăng số nghị viên Annam, còn ai mà không kính phục. Rồi đây tới vụ lập quan tòa tạp-tụng Annam đã định rồi, lại càng rõ ý đăng tiến hóa cho con nhà Annam hơn nữa. Nếu chịu rằng chánh-sách của Nhà - nước Langsa là một cái chánh - sách quang - minh và hằng thượng lưu Annam chịu phục, quyết trải một lòng ngay là trợ Nhà-nước Langsa đổi theo chánh đạo, thì, vì ân-nghĩa ấy, Nhà-nước Langsa muốn đền bồi, phải lo cần công kiệm của hơn nữa, càng ngày càng bớt những sự xa-xỉ vô ích, cho của kho có dư, tích trữ để dùng mỗi năm tạo lập thêm những khí dụng mở mang thêm nữa.

Bởi một ý cần kiệm đó mà ra sự cần kíp chỉnh lu giới hạng các phần tỉnh ly Nam-kỳ nầy đây. Ngài nhắc rằng sự cắt phân giới hạng cho các tỉnh Nam-kỳ đã định từ buổi Nhà-nước Langsa mới sang chưa trị, nhưng bỡi thời thế ngày nay đã đổi xây chẳng phải như xưa vậy nữa, nên chác phân ủ ấ xem ra bất tiện. Nhiều cớ buộc phải tu chỉnh lại mới xong. Ngài nói mới bốn mươi năm nay, số dân trong xứ tăng gần bằng hai, song sự tăng ấy không đồng chỗ vậy chỗ khác; như là các tỉnh phía Đông không sánh bì với các tỉnh phía Tây. Ấy cũng bỡi miền hậu-giang có đồn-điền, dân rủ nhau đổ xuống các tỉnh phía Tây mà khai phá làm ăn, nên số dân các tỉnh ấy càng năm càng [illegible] sanh nhiều sanh ít. Cho đến Saigon-Cholon là hai tỉnh thành rộng nghề thương-mãi kỹ-nghệ rất thạnh, cũng nhờ các tỉnh phía Tây mỗi năm làm ra kể hằng mấy-trăm ngàn tấn gạo mà đặng thanh. Ấy là cớ thứ nhứt, vì kinh-tế, buộc phải sắp đặt các tỉnh Nam-kỳ lại.

Ngoài lẽ ấy, còn thêm một cớ nầy nữa là thuở mới cắt phân cương giới các tỉnh, thì dân thông thương trong xứ chẳng có chi ngoài đàng thủy, cứ lấy sông rạch làm gốc mà chia tỉnh chia quận nên chi đến ngày nay cỏn thấy các tỉnh phần nhiều đều ở dựa vàm sông, để cho tiện đàng giao thông qua lại.

Chi như nay, từ lúc khởi công phóng lập đàng bộ tới giờ, thì đàng bộ tỉnh nầy qua tỉnh kia đã làm xong; phần nhiều tỉnh hiện thời, đàng thông thương chẳng cần đàng thủy [illegible] chỉ dùng đàng bộ cho đặng cần tiện hơn, nhứt là từ buổi trong xứ có xe-hơi và bày dùng xe-hơi mà đưa hành khách tới giờ. Tuy vậy mà chưa phải hết; bao giờ đàng xe-lửa Saigon-Mytho mà chạy thông tới Cantho-Sốctrang và Bạcliêu đặng rồi, thì đàng bộ lại càng tiện dụng hơn, đàng thủy ra vô ích. Chừng ấy chỉ thấy đàng thủy làm gay trở cho các tỉnh nào bị sông rạch xẻ mành xẻ mún mà thôi chớ,

Thêm một cớ thứ ba nữa là muốn cần kiệm mà đã chia nhiều tỉnh như vậy, thì tránh chẳng khỏi sự tốn phí về lương bổng quan viên chức dịch; nên chi sự tiết kiệm cũng buộc phải bớt phần tỉnh cho bớt tốn phí.

Khi giải rành các cớ buộc phần Chánh-trị đang thời cần phải tham định vụ chia cương giới các tỉnh Nam-kỳ lại, Ngài tiếp giải rằng:

« Năm 1877 là năm nhà nước Langsa mới sang chấm trị, thì Nam-kỳ nầy chia ra hai mươi lăm hạt (Sáu tỉnh) Sau nhà-nước chia lại làm hai-mươi-mốt, đến ngày nay mới còn lại hai mươi. Mà thuở ấy, cách chia tỉnh xem không đặng tiện lợi; mỗi khi có bớt một tỉnh, thì đem hết cả tỉnh bị bớt ấy mà nhập cho tỉnh cận nhau.

Tại vậy nên, nay còn thấy những là Trảng-bàng thuộc về tỉnh Tâyninh, Long-thành nhập với Biên-hòa; Bắc-trang sáp nhập về Travinh; Cailậy thuộc về Mytho; sanh ra sự bất tiện cho phần chánh-trị, cho làng, và bất lợi cho dân chúng. Bởi cớ, Nhà-nước lâm le muốn sửa lại hoài, mà từ hai mươi năm nay cũng chưa sửa đặng. Cớ sự sắp lại chưa đặng ấy chẳng tại cớ nào khác hơn là cớ chưa hợp thế thời.

« Nay xem cớ thời đã đến, đã phải hỏi sắp lập lại rồi, theo như các cớ cần yếu Ngài đã giải bày ra trước đây.

« Bởi vậy Ngài có bàn lời nghị ngày 1er Juin 1922, định cử đặt bàn ủy-viên để trù liệu cách thế phân chia các tỉnh Nam-kỳ lại. Bàn ấy-viên ấy đã trù liệu xong, đã có phúc bẩm về Pháp. Tuy luật nước đã định cho sự dời đổi ấy phải còn do ý bàn hội-đồng các làng và bàn hội-nghị địa-hạt các tỉnh, nên hiện giờ các tỉnh còn đang hỏi ý làng và hội-đồng địa-hạt nữa là xong. Khi xong rồi, định phân chia lẽ nào sẽ đệ trình cho chư-quí nghị-viên quản-hạt hội-đồng xem và cầu bàn hội-nghị công cử.

« Ngoài những sự dời đổi mấy mùn, như đem quận nầy cho sáp nhập về tỉnh kia, đem tổng kia cho sáp nhập về tỉnh nọ, thì cuộc các phần lại đây chẳng chỉ trong đại hơn là vụ bớt hai tỉnh lớn trong Nam-kỳ, là tỉnh Cholon với Vinhlong, chia cho, Cholon thì sáp nhập về Saigon Gia-định và Gocông: cỏn Vinhlong, thì chia cho Bentré Travinh và Sadec. Luôn đặp Ngài tính đem thành phố Cholon nhập với Châu-thành Saigon làm một như ý kiến đã bày tỏ mười lăm năm về trước.

(*Mai tiếp*).

LÊ-HOÀNG-MƯU.

TÔI CŨNG CỜ BẠC NỮA

Nếu cờ bạc mà không tội lỗi.
Tôi cũng cờ bạc tôi chơi.

(Tiếp theo)

Bởi sao người Annam ưa cờ bạc?

Cái ăn người Annam ưa cờ bạc, lâm đã bia trên miệng dòi, dường không thể phá được. Toàn hạt Nam-kỳ trong dân xem cái nghề cờ bạc, cây cái nghề cờ bạc cũng như dân-tộc nước văn-minh xem cái nghề nhà Băn (Banque), và cây cái nghề nhà Băn vậy. Là vì nghề [illegible] nghề buôn bán tiền bạc, đổi chác tiền bạc mà sanh lợi: mà cái nghề cờ bạc của dân Nam-kỳ, coi dường cũng định thế với cái nghề của nhà Băn kia vậy, nghĩa là họ cũng buôn bán tiền bạc và đổi chác tiền bạc nữa. Cả lẽ những người may ra nhờ cờ bạc mà nên giàu thế lớn, sự nghiệp to, chắc họ có cái lý-tưởng đó. Song, may ra có mấy người?

Vậy muốn phá cái ăn cờ bạc cho dân Nam-kỳ, thì tôi xin chỉ cái gốc bởi sao người Annam ưa cờ bạc, dường không phải là vô cớ.

Tôi xin cắt rằng:

Không phải là dân Nam-kỳ cái tính-chất khác hơn ai, phàm con người sanh chung nhau trên mặt đất, ai cũng phải bàn nhờ cái khí âm-dương, ai cũng cha sanh mẹ đẻ vậy, nào ai ở dưới lồ nẻ mà chung lên? Thì đã biết ngay rằng, làm người ai cũng thế, mà ai ai cũng thế, ai làm sao, thì ai ai cũng làm vậy. Chớ có lẽ nào dân-tộc nước khác biết ái-quốc, biết thương dân, biết trọng thương-quyền, biết yêu nghiệp-nghệ để làm cho nước giàu dân thạnh; còn dân ta lại chỉ có cái máu riêng ưa một thứ cờ bạc thôi?

Không, không phải nói càn vậy được! Tôi không phải hoa-phủ thân-đã, nghĩa là tôi là dân Nam-kỳ rồi tôi lấi làm thấy kiến xin bào chữa phá cái ăn cờ bạc cho người Nam-kỳ Tôi lại chỉ biết rằng—tôi nói đây tôi không chứng với luật nào, chỉ lấy cái luật trong lương-tâm tôi mà nói — Dân nào cũng như dân nầy vậy, dầu có khác nhau cái tánh-chất, chẳng qua bởi dân có giáo-dục và dân dân không giáo dục vậy thôi. Nên hư đâu ết tự trời.

Huống xứ Nam-kỳ lập một xứ điền-phi địa-ốc, sự bảo hưởn của dân, đã có liêng toàn phương Đông-Á — Bằng sự ra, rẻ ra sự giáo-dục, thì bảo làm sao dân không kiêu, không đãi-đọa mà sanh ra sự cờ bạc là cái thủ dồn tiền của dân ấy.

Lấy cái tính-thần của toàn-thể quốc-dân Nam-kỳ mà suy ra thử coi, từ nhà nghiệp-chủ, nhà quan-lại, cho đến khắp cả bản dân trong nước, tự giàu có, no đủ ấy bởi đâu mà ra? Thì ai cũng biết rằng, sự giàu có, no đủ ấy, không bởi công thương, kỹ nghệ, mà bởi sự cầy bừa ruộng rẫy vậy thôi. Trừ ra việc canh-nông của dân Nam-kỳ, ngoài ra không nghề nào là đặt-biệt. Dầu có du-học ngoại quốc cho giỏi cho mấy đi nữa, rồi phần đông cái tinh thần cũng vẫn-vít chốn quan-trường. Ôi! thì cón mong gì hóa lẫn nhau được! Còn cái bằng tốt-nghiệp của học-sanh trong nước, trông ra rồi cũng phải nương dựa với quan-trường. Thì cái xứ chỉ có nghề nông là một nghề làm một năm chỉ có 8—9 tháng là xong, còn dư ra ba bốn tháng nhàn-cư đó — chơi cái gì bây giờ? Một trăng đồng bằng, không nou cao nước biếc, không dấu cổ tích xưa; cái phong cảnh, thì chỉ có ba cây tràm, cây đước, cây vẹt, cây su, sừng-sững ở mấy cái đồng thuật. thì thú vui chơi những giống chi chi? Non cao nước biếc cũng không, kỹ-nghệ công-thương cũng chẳng, thì bảo làm sao coi cái ngày nhàn-cư không lấy ng iếp cờ bạc làm tiêu khiển?

Ôi! rồi có phải cái máu ưa cờ bạc của dân Nam kỳ là cốt bởi cái mâu không nghề-nghiệp mà sanh ra không???

Vậy xin kết nhặc lại vài điều sau nầy, một về cái khoản cho thuế cờ bạc, hai về khoản cấm luyện cờ bạc coi hèn nào là ích nước lợi dân. bèn nào là lỗi-phong bại-tục, yêu cầu nhà chánh-trị xét cho.

Trung-Trực

(*Còn nữa*)

CẢNH CŨ NGƯỜI XƯA

PHONG CẢNH QUẬN AN-HÓA

Số « Lục-Tỉnh Tân-Văn », ngày 4 Novembre rồi đây trong khoản « Đăng Bentré qua Mytho », ông Chủ-bút có chỉ các đều tệ, sanh ra bởi sự lở của Kinh An hòa. Tôi là người sanh tại xứ An-hòa, đọc qua thấy sự đáng buồn, lòng tôi nào nỡ làm khuây cho đặng.

Thừa dịp lời « Đình - chiến », tôi hứng bả ra vẽ, trước thăm thung dường tôi, từ ngày lệ « Chánh-chung » tôi nay chưa viếng đặng, sau xem thử đường bao thế cuộc đổi dời. Tôi tới Mytho, xuống thuyền. Tàu chạy chưa đầy một giờ đồng hồ thì đã tới vàm Kinh An-hòa, vô vàm sông, ôi đôm hai bên mé thấy cảnh tình như vậy, khiến cho tôi buồn bã vô hồi, dường thể chiêm bao mà thấy. Tôi nghĩ cho tôi mới vô thăm xứ sở tôi trong ngày lệ « Chánh-chung », từ đấy đến nay có bao lâu, mà xem sự đổi dời quá mau, quá lẹ. Đàng lộ sỏi từ Giao-hòa qua An-hòa, mới làm ba năm nay, cách mé kinh hai-chục thước, mà nay đã lở! đều điều, hôm lệ « Chánh-chung » có đâu đến nỗi.

Tôi đang nghĩ suy buồn bã, tàu sụp-lê làm cho tôi giựt mình, ngó ra thì đã tới chân An-hòa. Tàu cập cầu xong tôi bước lên, dòng xem tư bề, quĩ thấy chợ búa, phố xá gần đinh quan chủ quận rất meo hề kinh, đàng lộ sự cho một ngày kia phải lỡ, như lời ông Chủ bút nói.

Phía bên mé trái, nào là nhà-việc, nào là chòa-ông, nào là chòa-bà gì cũng đều bị lở tới.

Trong ý tôi tưởng rằng quan Châu-quận An-hòa nầy là người thấy xa hiểu rộng, thanh-liêm nhân-đức, lẽ đâu không dòm đến những đều ích lợi cho dân tình mà sửa sang lại. Tôi hỏi thăm cô bác, thì người người đồng nói rằng đang thì quan Chũ-quận lo tu bổ, sửa sang các cuộc.

Bữa sau, trước khi tôi xuống tàu trở lại Saigon, tôi có ghé thăm quan Chủ-quận. Ngài chuyện vấn an cần, xem tôi như con cháu nhà, thiệt rất phải người làm cha mẹ dân. Vì có ít ngày gặp nên chuyện vấn chẳng đặng lâu. Tôi đặng nghe Ngài nói rằng Ngài đang lo cất nhà-sanh, cất nhà-trường, làm đường lại, Ngài đang biểu sửa sang cái nhà « thường-chánh » cũ lại mà làm nhà thương. Ngài đã xin quan trên bỏ lại quận An-hòa một quan thầy thuốc Annam. Quan trên đã phê rồi, trong một hai ngày đây quan thầy sẽ xuống tới.

Quận An-hòa thuộc về hạt Mytho, mà là giáp ranh với hạt Bentré, cách bởi cái sông Balai. Đường thông thương mau hơn hết; hai châu-thành của hai tỉnh nầy thì nhờ có tàu mà thôi. Thuở giờ có nhiều bịnh ngặt nghèo, chẳng gặp chuyến tàu chạy, phải chở ghe đi nhà-thương Mytho, cũng là nhà-thương Bentré, ghe chưa tới nơi mà bịnh đã mõn hơi. Từ đây có nhà-thương, có thầy thuốc sẵn, thì chẳng còn lo đến nỗi nguy cấp đó nữa.

Quan Chũ-quận chẳng phải là lo cho những cuộc trên đây mà thôi, Ngài lại còn lo cho đàng thể-dục của dân tình; Ngài tính lập sân giao-cầu (leanis sân quận; Ngài nói rằng Ngài sẽ rảng cất nghĩa cho dân tình biết rằng các cuộc thảo luyện đều rất hữu ích cho thân con người, mà rủ đến chơi với Ngài đặng đông đảo chứng nào thì Ngài vui chừng nấy.

Quan Chũ-quận nầy là người rất nhỏ sắn, ít lâu đây chắc các cuộc Ngài đã tỏ bày sẽ trở nên thành tựu; chẳng ấy vì vô thăm chơi mà tôi, đặng thấy các cuộc ấy, nỏ sẽ làm cho tôi toại lòng biết mấy.

Tôi nghĩ lại quận An-hòa thiệt rất hữu phước nên mới gặp quan Phủ Nguyễn-tấn-Lợi đến trấn nhậm. Tôi cũng là sanh đề tại quận, tôi rất cảm cảnh ơn Ngài, chúc cho Ngài trấn nhậm quận nầy lâu dài, đặng mở mang cho vẻ vang nhiều nữa.

N. T.

Vô-tuyến điện

Tin thành Constantinople

Người ta báo tin chắc rằng xứ điều-tin của I-ta-li ở Constantinople bị đóng-cửa, Rằng tòa hành ngoại-quốc đã bắt đi và bắn ủy-viên kiểm-duyệt về sanh đã giết đi, có cho một hội-đồng người Tuyệt-kỳ tạo Thổ thương-chánh 3 phần đã thi hành ở thành Constantinople. Các nhơn-công người Ăn-độ thích cách chức cả.

Báo « Le Temps » cho tin rằng vua Tuyệt-kỳ nay trú dưới một chiếc tàu trận của Ăng-lê đậu biển Bosphore được yên ổn.

Niêu-ước

Ông Smith được cử làm Thống-đốc xứ Niêu-ước thế cho ông Miller người phe dân quốc.

Tin vật thành Paris

Quan sứ-thần Nhựt-bổn ở thành Paris sẽ thay mặt cho Chánh-phủ Nhựt mà dự lễ đình-chiến thành Rethondes, còn quan quản binh sứ-thần thượt đại-biểu cho đạo binh Nhựt.

Bàn ủy-viên binh-lý ở phòng chúng-nghị khởi công bàn nghị về tờ phúc của ông Febry về dự-thảo chiến binh binh-bị.

Chánh-phủ Ăng-lê có yêu cầu hội-nghị thành Lausanne định lại đến ngày 27 Novembre sẽ nhóm. Dự luận thành Paris muốn cho hội-nghị nhóm cho sớm mà Chánh-phủ I-ta-li cũng đồng ý theo dự luận Pháp.

Paris, ngày 8 Novembre 1922.

Làm việc lại

Bọn thủy-thủ phế công thành Marseille tình làm việc lại.

Paris, ngày 10 Novembre 1922.

Khâm-sứ bên Xiêm

Đức giám-quốc Millerand tiếp khách ông Pila khâm mạng sứ-thần Pháp ở Kiêm-quốc.

Ông Poincaré

Ông Poincaré nói gửa phòng lão-nghị rằng nếu A-lo-mang không hồi-thường Pháp chẳng thôi đâu, Pháp sẽ tự mình mà buộc A-lo-mang hồi-thường.

Hoa-sinh-tiên

Trong số người đắc-cử nghị-viên phòng chúng-nghị có 226 người phe dân-quốc, 204 người phe dân-tiến, còn ở phòng lão-nghị thì có 53 người phe dân-quốc và 42 người phe dân-tiến.

Cuộc Đấu-xảo Mạt-xảy

Trong khi đấu-xảo thuộc-địa thành Mạt-xảy gửi-tân báo « L'Intransigeant » nói rằng cuộc nầy chẳng nhằng là làm cho vẻ-đẹp lai-thành được kết-quả một cách quí chỗ sở vọng mà lại là cái cơ-quang làm cho người Langsa ở miền Nam và nhiều người ngoại-quốc thấy rõ cái công-trình của Pháp quốc ở thuộc-địa trong bốn chục năm sau nầy. Vậy nên báo « Intransigeant » xin mở cuộc đấu-xảo thuộc-địa thành Ba-ri.

Đông-Pháp Thời-sự

NAM-KỲ

Làm phách bị chúng đánh

Mồm qua lối 4 giờ mấy chiều ở gốc đường Caraboli và Charner, trước nhà khách sang Nam-Việt, có xảy ra sự lủ-ẩu ngộc nói như vậy.

Cô mệt thấy nọ là người hành khách ở đã tại khách sang mới nói trên đây, người đi đàn chẳng biểu, khi trở về thì người mốc 20 sẽ mà trả cho lên xe-kéo. Tên xe-kéo chê ít cũng nhằng và lại dùng lâm lời vô lễ. Tên bồi ở khách sang thấy vậy chạy ra bảo tên xe-kéo, đừng om sòm. La chi cái bọn kéo xe-kéo, phần nhiều là thứ thất giáo, nên gây lang qua tới tên bồi, vừa chuổi thế lại vừa thách đánh lớn. Thấy vậy tên bồi nổi dóa đánh. Tên xe-kéo là Mà-tà, bỗng đâu có hai người biện Tây mặc áo civil ghé lại không hỏi đầu đuôi, thoi đại thoi đôm tên bồi, vì hai người biện ấy không biết là đâu đuôi tự sự gây ra cũng bởi tên xe-kéo. Còn bọ thì thấy việc hiếp đáp bọ không chịu rồi vậy coi, nên bọ đánh tên bồi, rồi bọ kêu lính Mã-tà gái đường dẫn tên bồi và tên xe-kéo xuống bốt.

Vụ nầy chưa biết ra sao.

Việc gian giảo hàng ngày

Quan Lương-y L... ở đường Amiral Page thưa rằng ai không biết lấy cái hộp phấn Pháp chẳng thôi dám đó 25 đồng và giấy tờ riêng, vì lấy một cái đồng-hồ đây chuyền vàng.

Huỳnh-Thiên ở đường Chaigneau thưa ai không biết ăn cắp xe-máy hiệu Peugeot giá đáng 50 đồng.

Trần-thị-D..., vả mẹ nó là Ng.-th.-T..., bán trái cây, bị giải qua Tòa về tội lãnh tiền trước rồi đi 13 đồng của Long C... và ăn cắp rượu và lại thêm 7 đồng nữa.

Xe-hơi đụng thử

Hôm kia ở tại đường Mytho có cái xe-hơi số 138 của Huỳnh-Cưu đang ở tại cái xe Autobus của Nguyễn-văn-Hai, nên và sau bể nát. Vụ nầy sẽ kiện qua Tòa-bố.

Sang đoạt

Ông Cancellieri vào đơn thưa tên Ng.-v.-Vinh 30 tuổi, vẻ tội sang đoạt của đàng 76 đồng.

Bịnh cuối khá coi chừng

Ng.-th.-Chung ở sau nhà mà Ban-teck-Guan khai rằng trong lúc tháng Août, có một người đàn bà xẩm ở gần đó bị bịnh cuối nên nhà nước đuổi về Tàu. Lúc ấy xẩm gì có ghi cho mình một đơn con đăng giao cho chồng nó đi làm ăn ở Nam-vian, thế mà từ đó đến nay không thấy ai lại bắt thằng nhỏ cả.

Ăn trộm

Ng.-th.-Vong ấy may thưa rằng trong lúc ban đêm vì lấy áo quần và vòng vàng của mình cả thảy giá đáng 325 đồng.

Tánh làm phách không bỏ

SAIGON. — Đang nghỉ trong nhà thấy một người mới biết đi xe-máy, đi coi bộ lúng cúng xiêng qua ngã lại. Bỗng có một cái xe-hơi, ngồi trên bốn, năm người Annam phía sau chạy tới; bốp kêu, la ôi, đã la ..... tránh.... tránh.... om sòm, lại còn vỗ tay lốp-bốp. Ấy là mấy người trên xe muốn làm cho người mới biết đi xe-máy kia sợ hoản mà té chơi. Người đi xe-máy đã quá lẹ, nghe la, nghe kèn xe ngoài sau vừa tới, thì ra bộ quinh, nên đạp xe chạy tuốt xuống đường mươn sâu, lại là cỏ chông gai nhiều lắm; làm cho người té xẻ đầu, u trán, rách áo, gãy xe, hư nón.

Đó! Đông-hàng coi đó, có phải bọn ấy ý mình ngồi xe-hơi, thấy người mới biết đi xe-máy, đoa, nhát, muốn cho người đông loại mang tai; mỹ mà người đi xe-máy cho chạy xuống mươn tránh nạn, chớ rủi người rủi trí bể bánh xe ra giữa đàng, thì tánh mạng của chi kẻ sống.

Ôi! Thấy vậy buồn cho người một loại, nỡ ý mình ngồi trên mà lại muốn hại người đi dưới như thế? Lại khi người và xe-máy té xuống đường mươn thời bọn tên xe-hơi lại lo đưa ra ngó mà về tay cười rộ.

Tiếc ni coi sẽ xe không kịp mà chi ra.

Cũng bọn mốc tủi chớ ai?

Hôm chiều chúa nhựt, thiên-hạ đông xem cô bông nơi đang Norodom rất đông. Đến lúc tối, cô gần rã về, bỗng nghe một cô gái nói với bà gái rằng: « Ủa, mà! Ai cái vạt áo tôi rồi, mà á? » Nghe vậy, ai ai cũng ngó lại, thấy rõ gái ấy trọn vạt áo dài mảo hàng quang lung quần đếp xuống vai trước dài, vạt sau đâu mất rồi: « Ấy là bọn mốc tủi hàm coi rộ, nó đem kéo thế áo của người, đó chớ gì? — chi? — » Nó cắt đem về bán đi và áo mướn, cũng ai có ăn mua lấy về và cho tiếp mà [illegible] no mà cấp của người trong [illegible] đó. *Đông-hàng khá để.*

Mừng lòng mỏi

Đang xem cô bông từ cái đi chung coi rất đẹp. Bỗng đâu tới mốt cái thum, trong hai ba [illegible] ngoài cây cỏ sum sê, có [illegible], miệng ngậm con chó nhỏ, [illegible] sa chỏ, cặp mắt sáng trưng, khác nào cọp thấy; lúc ấy chi ngồi lại vào thum; thì thật là hay, cả thiên-hạ trầm [illegible]. *Xem lại, có bần trước xe Nhà-hàng hoi Biên-hòa* [illegible]

Thấy vậy mừng cho người [illegible] ra, người rất thông minh, [illegible] *bày tay ở!*

Rất khen thay! Tốt mừng xã thông-minh độ vậy.

Tao bao cho mấy m

Hai người ăn mặc coi [illegible] vào tiệm cơm ăn uống no [illegible] trả tiền, người nhỏ mốc tới [illegible], thưng người lớn bỏ [illegible] rằng: « *Thôi, để lao bao nhé* [illegible] và nói và ngó trong tủ, mỏ [illegible] mà mỏ kiếm cái bốp-phơi [illegible] cái ao ra, kiếm hoài bốp [illegible] chẳng có. Người nhỏ biết [illegible] thưng tao.tay nói, đã tay [illegible] phơi đi rồi, nên lấy tiền mà [illegible] lại, người lớn' chẳng [illegible] bỏ nầy chen coi có, bị đến [illegible] Mấy rồi, con kiếm nữa [illegible]

Người nhỏ: « Tôi bửa [illegible] mà! »

Bi cung h

CHOLACH — Tên N. vì T[illegible] gần nhau, cùng nước cầ[illegible] Thị-Q. nói tên N. lấn ranh [illegible] lấn của tên B. Không biết [illegible] đi mách cho N. hay.

N. bế nhảnh tra xâm xâ[illegible] thì-dụ nhỏ chẳng rồi kế fu [illegible]

Cắt cớ quả! Thị-Q. nhẻ [illegible] mà cần! Không nói cũng [illegible] sanh hàng thế nào gặp lúc [illegible]

Anh hùng nào hay đánh [illegible] phải nhớ mà ra bộ hồ đặng [illegible] đi cung hạ của phụ nhân.

Đường cá

Mắc sửa cầu tại cây [illegible] chính giữa cầu tại kinh [illegible] phải bắt đường quản hạ [illegible] cầm đi ngang đó kể từ [illegible] Novembre cho đến bữa [illegible] Décembre.

Muốn đi Nam-viau đi ngả [illegible] phải đi theo đường đia hạ [illegible] trong tỉnh làng Hốc-môn [illegible] số 27 thêm 760 ngả ba đường [illegible] làng Paris Tân-qui đến Cầ[illegible]

Ở mấy ngã ba ấy có cắm [illegible] ngả đường mình phải theo.

CUỘC MỞ HỘ
CERCLE FRANCO-
NAMITE » xin tổ cho
hội hay rằng: Cuộc
nhậm ngày thứ hai,
1922, lúc chính giờ chi
Georges CUYNEMER,
quân.

Có quan Nguyễn-Sơ
thân dự thin cuộc mở
Vậy bản hội kính m
hội và quí quyến xin
vị nào chưa vào hội
hội thì cũng được phê
tên tương số riêng
việc ấy.

Công-vă
Vì lời nghị quan Ngu
ngày 28 Octobre 1922.
Lê-van-Hai, đang đ
nay được cấp bằng thiệt
từ ngày 27 Mai 1921.
Tiền lương và tiền phụ
nay thì vô khác địa hạt Tâ
lại kho nầy phải lãnh tiền
kho hưu trí bổn-quốc số
trí và tiền phụ kho 4%, th
ngày 29 Décembre 1913.
Vì lời nghị quan Ngu
ngày 28 Octobre 1922.
Thầy Lam-van-Hy, cố
được cấp bằng làm trợ giá
về phần quan Chủ-tỉnh Sa
Tiền lương và tiền phụ
hưu trí, vì tiền phụ lương
nơi làng nào thầy ở đây

Vì lời nghị quan Ngu
ngày 28 Octobre 1922.
Le-van-Dieu, có bằng
cấp bằng làm trợ giáo b
quan Chủ-tỉnh Mytho.
Tiền lương của thầy n
hưu trí, và tiền phụ lương
nơi làng nào thầy ở đây

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

HƠI NGƯỜI ANNAM Chớ nên lộn thuốc của Ngoại-quốc với thuốc Xứ Algérie là Thuộc-địa Langsa. Hễ biết hưu thuốc rồi và thuốc trái đất ở xứ Algérie mà hút, thì tức là dùng đồ thổ sẵn Algérie quả thiệt là đồ thổ sẵn Đại-pháp và chẳng có thứ thuốc nào ngon bằng. Hãy nên hút thuốc hiệu *Trái Đất*

cũng nỏ lại, thấy có gái ấy đã bị ai cắt trọn vạt áo dài mầu hồng-phấn, từ ngang lưng quần xắp xuống. Tà ra, còn một vạt trước dài, vạt sau đứt mất. Ai cũng ban rằng: « Ấy là bọn móc túi thừa dịp mình ham coi cọ, nó đem kéo theo mà cắt lấy áo của người đó chớ gì? » — « Cái lấy đi chi? — « Nó cắt đem về bán cho mấy người đi và ao mướn, cùng ai có áo thứ ấy rách, mua lấy về vá cho tiệp mầu đó. »

Thật bọn móc túi bây thế nầy, sanh thế nọ mà cắp của người trong đám đông quá dữ. *Đông-sang khó đề.*

Mừng lòng một thì

Đang xem cọ hoa từ cái đi qua, nhiều xe chung coi rất đẹp. Bỗng tới một xe trên có một cái thum, trong hai ba thằng mọi cầm súng, ngồi chỉ cổ sum sê, có một con cọp to, miệng ngậm con chó nhỏ. cọp chòm vòn ấu chó, cặp mắt sáng trưng, bộ tịch khác khác nào cọp thiệt; lúc đang qua chỗ, khi ngó lại vào thum; thật là khéo lên, thật là hay, cả thiên-hạ trầm trồ khen ngợi

Xem lại, có bản trước xe, thấy đề lăng *Nhị-hòa, hạt Biên-hòa* làm đó.

Thấy vậy mừng cho người văn-minh sanh nhiều cách cơ xảo rất là khéo là. Rồi lại, kiểu thức của *M. Xã Hiểm* trong làng bảy ra, người rất thông minh, lại có tài: *Miệng bảy lag sẽ*

Rất khen thay! Rất mừng thay cho làng xã thông-minh đó vậy.

Tao bao cho mầy một bữa mà

Hai người ăn mặc coi phường công tử, vào tiệm cơm ăn uống no say rồi, lúc ra trả tiền, người nhỏ móc túi lấy bạc trả tiền cơm, người nhỏ móc túi lấy bạc trả tiền cơm, người nhỏ móc túi lấy bạc trả tiền cơm, người lớn hơn kéo lại nói rằng: « *Thôi, để tao bao mầy một bữa mà* » và nói và mò trong túi, mò...mò.. hồi lâu mà mò kiếm cái bóp-phơi đâu mất. Giận, cầi áo ra, kiếm hoài bóp-phơi trốn đâu chẳng có. Người nhỏ biết chắc bị điểm đang thò tay mặt, đặt tay trái mà rờ bóp-phơi đi rồi, nên lấy tiền mình mà trả. Nhỏ lại, người lớn chắc lưỡi mà rằng: « Ôi! hồi nầy chen coi cọ, bị điểm đàng móc túi lấy rồi, còn gì kiếm nữa. »

Người nhỏ: « Tôi biểu anh chưởi bỏ đi mà! »

Đi cung hỏ

CHOLACH.—Tên N. và Thị Q. làm ruộng gần nhau, cùng mướn cầy một chủ đất. Thị-Q. nói tên N. lẫn ranh mình, nên nhỏ lóa cầu tên N. Không biết tọc-mạch ở đâu đi mách cho N. hay.

N. bỏ nhành tre xăm xúi đi ra, sân-si, thi-đu một chập rồi kế ẩu đả.....

Cắt cớ qua! Thị-Q. nhờ bầu-bối của N. mà cầu! Không nói cũng biết chủ N. đâu anh hàng thế nào gặp lúc cũng phải là làng.

Anh hàng nào hay đánh lộn với đờn bà phải nhỏ mà ra bộ hỡ đặng mà chộp miếng đi cung hỏ của phu nhân.

Đường cầm.

Mất áo của tại cây số 1772 thêm 495 ở chính giữa cầu tại kinh Cầu-an-hạ Tân-phú tại đường hạt số 1 nên xe cộ cấm đi ngang đó kể từ bữa thứ hai 27 Novembre cho đến bữa thứ sáu 1er Décembre.

Muốn đi Nam-vian đi ngã Tây-ninh thì phải đi theo đường địa hạt số 15, ở ngã ba trung tâm làng Hóc-môn đi cho đến cây số 27 thêm 740 ngã ba đường địa-hạt số 2 làng Paris Tân-qui đến Cầ-chi.

Ở mấy ngã ba ấy có cặm bản đề chữ chỉ ngã đường mình phải theo.

CUỘC MỞ HỘI

CERCLE FRANCO-ANNAMITE

Bản hội « CERCLE FRANCO-ANNAMITE » xin tỏ cho các vị trong hội hay rằng: Cuộc mở hội định nhằm ngày thứ hai, 20 Novembre 1922, lúc chính giờ chiều, tại đường Georges CUYNEMER, số 4 là nơi hội-quán.

Có quan Nguyễn-Soái Nam-kỳ bổn thân dự thin cuộc mở hội kỳ.

Vậy bản hội kính mời các vị trong hội và qui quyến xin hãy đến: còn vị nào chưa vào hội mà muốn vào hội thì cũng được phép đến và đăng tên trong sổ riêng để phòng về việc ấy.

Công-văn

Vì lời nghị quan Nguyễn-soái Nam-kỳ, ngày 28 Octobre 1922.

Thầy giáo hàng năm tại Nguyễn-van-Lanh ở Mic 470, đang dạy tại Vinhlong, nay được cấp bằng thiệt thọ chức kỳ kể từ ngày 27 Mai 1921.

Tiền lương và tiền phụ lương của thầy nầy thì về kho địa hạt tỉnh Vinhlong chịu, lại kho nầy phải lãnh phần đóng ngày nơi kho hưu trí bổn-quốc số tiền trước đã hưu trí và tiền phụ kho 4% theo thể lệ lối nghị ngày 29 Décembre 1913.

Vì lời nghị quan Nguyễn-soái Nam-kỳ, ngày 28 Octobre 1922.

Thầy Lam-van-Hy, có cấp bằng sơ học, được cấp bằng làm trợ giáo hậu bổ và giao về phần quan Chủ-tỉnh Sadec.

Tiền lương của thầy nầy khỏi trừ phần hưu trí, và tiền phụ lương thì về công nhơn nơi làng nào thầy ở dạy chịu lấy.

Vì lời nghị quan Nguyễn-soái Nam-kỳ, ngày 28 Octobre 1922.

Lê-van-Diêu, có bằng cấp sơ học, được cấp bằng làm trợ giáo hậu bổ và giao về quan Chủ-tỉnh Mytho.

Tiền lương của thầy nầy khỏi trừ phần hưu trí, và tiền phụ lương thì về công nhơn nơi làng nào thầy ở dạy chịu lấy.

TOÁN PHÁP TÍNH RỢ

(Algèbre)

Trong 1 nhà khách sang kia có 1 số phòng chẳng biết chắc đặng bao nhiêu, bữa nọ có 1 tốp bộ hành vô mướn ở mà cũng chẳng biết là mấy người; song nếu 7 người 1 cái phòng thì số bộ hành dư 7 người; còn nhờ ở 9 người 1 phòng thì dư 1 cái phòng. Hỏi vậy khách-sang nầy có mấy cái phòng và tốp bộ hành, đó bao nhiêu?

P. Ngọc

Cựu tài phú Khách-sang

Người xin Bồn-bảo ấn hành.

Cảm tạ

Tôi rất cảm tạ hết thảy các vị Cử-tri trong quận Bến-tre-Tra-vinh-Vinh-long-Gocong.

Vả tôi bình sanh chẳng có phe đảng một người, duy có trí âm tri kỷ cùng một ít kẻ mà thôi, dầu người nước nào tôi cũng vậy. Vì xét hễ lầm sự phe đảng, thì nào có giữ đặng lẽ công bình. Nên tôi rất cảm tình chuẩn-tọn trong bốn bạt có lòng thương tôi, kẻ thì tôi biết tên biết mặt, người thì tôi chẳng biết mặt chẳng biết tên, hoặc chưa hề gặp.

Nay mà tôi chẳng đặng cử, ấy cũng như lời ông Corneille nói vậy: « Tại không đặng, chớ chẳng phải thua, mà cũng chẳng lâm hư tôi. »

Vậy như mất chỗ trông mến của chư vị nào, xin cũng vui lòng, vì cuộc nên hư trong một việc chẳng có người dời, có khi nó xảy như nhảy mất và cũng xảy trở nhiều lần đặng vậy! Sức người dầu muốn ngăn, sự chẳng may vẫn đề cho ngăn sao!

Ấy cũng tại tôi, đã biết rằng rất khó hơn sự ở nhà giấc chó đi sáng, sao còn đem lòng gần gượng đó!

Nguyễn-văn-Hượt kính đốn.

TÍNH CANTHO

LỜI RAO ĐẤU GIÁ

Nơi và ngày giờ đấu giá: *Trường bố Cantho, ngày 27 Novembre 1922, đúng 9 giờ.*

Vật đấu giá: Lãnh bao:

Xi-măn và vôi trong năm 1923.

Giá phỏng: 2.250 f.

Thế chưn tạm và trọn: 56 f 875 f.

Vật đấu giá: Vật thực cho học trò nội học đường ăn trong năm 1923

Giá phỏng: 18.000 ₱

Thế chưn tạm và trọn: 445 f 5.400 f.

Vật đấu giá: Quần áo cho tù trong năm 1923.

Giá phỏng: 11.000 f.

Thế chưn tạm và trọn: 46 f.ust. 550 f.

Vật đấu giá: Cất đặt hình miễn gạch nhỏ trong năm 1923.

Giá phỏng: 4.250 f.

Thế chưn tạm và trọn: 17 f.ust. 212 f.

Vật đấu giá: Cất chụm trong năm 1923.

Giá phỏng: 20.000 piastres.

Thế chưn tạm và trọn: 500 piast. 6.000 f.

Vật đấu giá: Giấy, viết, mực dùng theo văn-phòng trong năm 1923.

Giá phỏng: 72.000 f.

Thế chưn tạm và trọn: 300 piast. 3.600 f.

Vật đấu giá: Ruộc vỏ xe hơi và xe máy đạp.

Giá phỏng: 9060 f.

Thế chưn tạm và trọn: 37 f 50 450 f.

Vật đấu giá: Sơn và mỡ dầu trong năm 1923.

Giá phỏng: 10.000 f.

Thế chưn tạm và trọn: 42 piast. 500 f.

Vật đấu giá: Bỏ bằng đồng bằng thau trong năm 1923.

Giá phỏng: 15000 f.

Thế chưn tạm và trọn: 52 piast. 750 f.

Vật đấu giá: Cơm lội trong năm 1923.

Giá phỏng: 12.000 piastres.

Thế chưn tạm và trọn: 300 piast. 3.600 f.

Lấy cơm và đồ ăn đư của học trò trường ở Cantho.

Coi theo tờ giao kèo.

Lãnh đưa mối đồ Tânan, Nhonai và Thiêmmy trong năm 1923, 1924, 1925.

Coi theo tờ giao kèo.

Nơi phòng văn dưới tới đọ coi tờ giấy: *Trường bố Cantho và phòng tư ở Soái-phủ Saigon.*

HỘI-ĐỒNG THƯƠNG-MẠI

CỦ LẠI

Vì có đơn của ông *Nhan-Xoái* xin hủy cuộc hội đồng thương-mãi cử kỳ nhì, nên Tòa contentieux xử cho hủy. Nên chắc ít lâu đây sẽ cử hội-đồng thương-mãi lại

LỜI RAO CẦN KÍP

Nay tôi Lâm-thị-Nhân ở Ba-động, hạt Trà-vinh, cho hay rằng, kể từ ngày nay, tôi đã thôi thầy Lê-văn-Tây, Phó-tổng Bình-trị-hạ, hạt Trà-vinh.

Những tiền bạc ai cho thầy nầy vay thì tôi không biết tới; nếu ngày sau có ai thưa kiện đòi chi thì một mình thầy Lê-văn-Tây chịu mà thôi.

Lâm-thị-Nhân

XE HƠI VÀ XE MÁY ĐẠP

Hiệu: **DE DION BOUTON**

XE MÁY ĐẠP MỚI LẠI NHIỀU LẮM

Hạ giá rất nhiều

HÃY HỎI GIÁ MỚI NƠI NHÀ

Berthet - Charrière & Cie

68, Boulevard Charner—SAIGON

ĐẠI LÝ

Ngày 18 novembre 1922

VỀ VIỆC TÀI CHÁNH

GIÁ BẠC

	Sous mai
Nhà nước	75.25
Ngân hàng Đông-Pháp	7 30
Ngân hàng Banghong Hanoi	7 25
Ngân hàng Chartered	7 25
Ind de Gérance de la Banque Industrielle de Chine	7 20

Quốc trái Đông-pháp...49$50

QUỐC TRÁI CÁC NƠI-PHÁP

Tại Paris ngày 17 novembre 1922

3 0/0 amortissable	59	25	5 0/0 amortissable	102	35
3 0/0 perpétuel	57	40	5 0/0 perpétuel	92	22
4 0/0 de 1918	75	40			
4 0/0 de 1917	75	60			

MỸ ĐỒNG

Giá lên xuống đồng nhà máy Chapelin bao trở lại 1 một trăm $1 $

Vinhlong	4 35	4 40
Cầ-sông	4 40	4 70
Mỹ-tho	4 60	4 75
Bến-tre	4.75	4 85
Trà-vinh	3 70	3 80
Gò-công	4 25	4 34

Giá bảng cầu tiệm **XÂM-QUẢNG-HUNG** *mỗi lượng là* **46$00**.

Ai muốn **MUA SỈ** *(EN GROS)* những hàng **TƠ, LỤA BẮC-KỲ,** *(Soieries du Tonkin)* cho được hàng tốt, giá rẻ, nên viết thơ mua mau cho tiệm.

Maison Tonkinoise

ĐỒNG - THINH

4, Rue de la Soie Hanoi

Thời sẽ được lời nhiều

Ai muốn lấy kiểu (Echantillons) hỏi giá tiệm Đồng-thịnh ấy cũng trả lời tử tế.

KHO TRỮ TẠI

MAGASIN UNIVERSEL

187, Rue Catinat, 193

SAIGON

Xi-gà MINERVA

(MA-NÌ)

Thứ MINISTROS hộp 25 điếu 4$50
« PERFECTOS « 25 « 3 80
« MINERVAS « 25 « 2 30
« BOUQUETS « 25 « 2 30
« EPICURES « 50 « 4 75
« Ism VUTRIA « 50 « 5 50
Id. « 100 « 10 00
« LONDRES « 100 « 7 50

Trên mỗi hộp phải nhớ tên xứ Ma-ni.

Có trữ bán nón hiệu « COQ GAULOIS ».

Có trữ bán Savon DY-FOAM để cho mình nhuộm vải tự lấy mình.

Có trữ bán đồng hồ « Reine des montres.

Có trữ bán vải lỗ ong để may mùng hiệu « E. B. ».

Có trữ bán đồ sứ mỏng hiệu « BOTOT » v. v.

GALERIE DES ARTS DU TONKIN

畫新

PHÙNG-VĂN-XUÂN

13, rue Paul Bianchy, 13

SAIGON

Kính trình chư quí ông quí bà đặng rõ, tiệm tôi có bán đồ đồng, đồ sơn, đồ chạm, đồ thêu, đồ ren, nón casques bằng liễu bán ghế đi salon nghỉ chơi chu và chạm tạm theo kiểu kim thời rất là tinh xảo. Xin mời quí ông quí bà đạo chơi ghé tiệm tôi như muốn mua hoặc đặt, thì bổn tiệm sẵn đã có đủ kiểu và hết lòng tiếp rước.

Chủ nhân: PHÙNG-VĂN-XUÂN

Cáo bạch

LÊ ĐÌNH CHIẾN

Có nhiều vị đi coi lễ, sẽ thấy hình mình ở trong *Photo-Nadal* 120 đường Catinat: Hình chụp: Hỏi gần mỗ-đay, hỏi diêu-bình, hỏi các cựu chiến sĩ kéo nhau đi, hỏi cộ xo-bông. Giá mỗi cái 0$20.

Cartes postales có nhiều thứ tốt khéo, ai muốn lựa thứ nào cũng có. ở nhiều tấm cartes Noel, đầu năm, ngày Sanh-nhựt xinh đẹp (kiểu mới hãy ở Paris).

NADAL *120, đường Catinat*

Lê-văn-Bền

ĐÓNG GIÀY VÀ BÁN NÓN

HIỆU: « PHÚ - TOÀN »

17-19, rue Amiral Courbet

SAIGON

MƯỚN BÁN

28 CÁI XE KÉO CÔN CÓI

Ai muốn mua thì đến môn bài 59 đường Catinat hay là tại bổn quản môn bài 157 đường Catinat mà thương nghị.

Còn nếu muốn coi xe thì sớm mai từ 8 giờ đến 11 giờ.

Chiều từ 3 giờ đến 5 giờ tại môn bài 1 đường Doudard de Lagrée, nhà ông Cornier.

紳家傢利品廣東商

DƯƠNG-DIỆN

MARCHAND DE MEUBLES

169-171 Rue Catinat

SAIGON

XIN CÁC PHÚ-ÔNG CHÚ-Ý!

Làm người ở đời lấy chữ làm sự nghiệp? Làm người có sự nghiệp, trước hết phải sắm đồ-đạc thập vật trong nhà. Bởi vậy, sắm cửa hàng của chúng tôi có đủ các thứ quí-vị xem đáng, trước xem chơi cho vừa ý, sau để dành làm đồ kỷ-niệm cho cháu con những là.

Giường lấy bằng cẩi, bằng theo vị đồng cẩi, ghế nghỉ mát máy hiệu « Thonet » thiệt, đồ trắc hiệu. Nệm, mùng, gối, là-phủ đầu giường, kiến sơi (gaze) tế đồng hàn, mặt cẩy và mặt đá chanh-thịnh, lòn nhẻ; các những bàn ghế theo kiểu hiện thời (salon) toàn là cẩy danh mộc cả.

Tiệm tôi bán giá rẻ hơn các nơi, vì tôi có người thợ mặt: lựa hàng bán các xứ (Thái-lát) chở lại.

Xin qui-ông, qui-bà thừa dịp rảnh đến tiệm xem qua thì ắt vui khoái! Tiệm tôi lập ra ở Nam-kỳ có hơn mấy chục năm rồi, ai ai cũng đều tin cậy.

Cũng qui-ông, qui-bà muốn đặt đồ-đạc theo ý mình thì chúng tôi xin sẽ làm y theo kiểu, vì bổn-hiệu có xưởng lớn lớn.

Xin chư qui-vị ghi bảng, tới xem qua một phen đi vậy.

DƯƠNG-DIỆN

Ren Ren Ren...

Đồng hồ rẻ (Réveil) hiệu Italie và hiệu Suisse, mới gởi lại rất nhiều, máy chạy thiệt tốt.

Thờ có chuông ở trên giá 2$70 thứ chuông ở trong hiệu Veglia kiểu coi đẹp lắm, chuông gỗ thiệt thanh, máy chạy tốt giá 5$50 quí-vị muốn mua xin gởi mandat ý giá định thì tôi sẽ gởi đồng hồ đến nơi; sở phí tiền gởi phần tôi chịu.

Mua sỉ giá định riêng.

Gởi thơ và mandat xin đề cho:

Monsieur NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN

Commerçant

73 Boulevard de la Somme,

Ngang gare xe-lửa gần cho-cũ Saigon.

(Tại đây cũng có bán đủ các thứ thuốc của Nhị-Thiên-Đường.)

Mỗi buổi tối chín giờ một khắc

XIỆT HARMSTON'S

SẼ HÁT

BỌN HÁT XIẾT RẤT TỐ VÀ ĐỦ THỨ THÚ HÁT TẠI CHỢ-CŨ SAIGON

Có 30 người hát rất tài

BỌN NÀY ĐỀU LÀ NGƯỜI MỚI LẠ

RẤT LỚN! RẤT ĐẸP! RẤT VUI!

Qui vị muốn vui cười không? Muốn thấy nghề khéo léo của chúng tôi không? Muốn tiêu khiển giải khuây lúc chiều mát mẻ chăng?

Chúng tôi chẳng hề sợ tốn hao chút nào, miễn là cho vui lòng Qui-vị mà thôi, nên đã sắm rạp mới, mưu đồng thế nào cũng không cực lòng cho những người coi.

Như có muốn mua giấy trước thì xin đến tại nhà in *Imprimerie Saigonnaise*, 15-17-19, đường Catinat, tại đó có bán giấy luôn luôn trong mấy ngày hát.

Vậy thì trước hết hãy đến xem các chuồng thú của chúng tôi!! Nào là: Voi, Sư-tử, Cọp, Beo, Gấu, con Hyène, Khỉ, Ngựa rằn, vân vân.

Ngày thứ Năm 16 và Chúa-nhựt 19 Novembre 1922

4 giờ chiều cũng có hát

GIÁ CHỖ NGỒI

Phòng 6 chỗ ngồi	15$00	Ghế hàng nhì	1$50
Phòng 1 chỗ ngồi	3.00	Ghế hàng ba	1 00
Ghế hàng trước	2 00	Ngồi giảng (cho người Bổn-quốc)	0 50

Những con nít và lính mỗ trừ ra đặt được phép trả tiền phần nửa ghế hàng nhì và hàng ba trong buổi hát chiều mà thôi.

Giấy hút thuốc hiệu: « LE NIL »

LÀ TỐT THƯỢNG HẠNG HƠN HẾT

Hãy nài cho được giấy hút thuốc hiệu « LE NIL » mà mua.

Có trữ bán tại hàng **DENIS FRÈRES**

là Đại biểu ở *Saigon, Haiphong, Hanoi, Pnom-Penh và Tourane*

XE MÁY ĐẠP CỦA HÀNG *L. GAFFORT*

HIỆU « **ALCYON** »

ĐỨA ĂN HẠNG NHỨT

Hôm bữa khai trương Trường đua xe máy đạp tại Saigon, bên phía mấy người Langsa đua lãnh phần thưởng cầu quan Toàn-quyền ban thì *M. Le STUNFF* ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON ấn hạng nhứt.

Còn bên phía mấy người Annam đua lãnh phần thưởng khai trường thì *M. Trần-văn-THINH* hạng nhứt, *M. Trần-văn-CHÁNH* hạng thứ hai vì ấy cũng ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON

L. GAFFORT.

N° 32, 34, 36, Rue Catinat. — SAIGON

廣東二天堂大藥房

NHỊ - THIÊN - ĐƯỜNG

PHARMACIE-ASIATIQUE

36, rue de Canton — à CHOLON

Extrait du Certificat délivré par l'Institut Pasteur de Saigon le 25 Octobre 1921.

Ban tạo tờ ký bằng Institut Pasteur, Saigon ngày 25 Octobre 1921 chứng rằng:

Các thứ thuốc của tiệm tôi nổi trên đây đều làm bằng mấy vị thuốc bổn Trung-huế. Thuốc của tiệm tôi không có môn chi làm hại hết, miễn là trong khi dùng hoặc uống hoặc thoa, thì phải cứ coi theo các lời dặn hay là coi theo Nói tắc một đều là thuốc, của tiệm tôi đã lựa chẳng hư.

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG NHÂN-DƯỢC-TẤN

Các preparations peuvent être considérées, toutes, comme des préparations ou substances de la Pharmacopée chinoise. Elles paraissent ne présenter aucun danger, à condition de se conformer, pour leur emploi, interne ou externe, aux indications des notices ou des étiquettes. Enfin, elles sont en très bon état de conservation.

Phương thuốc tân mầy đã chuyên trị các thứ bịnh nhiệm con mắt, phát đỏ phát sưng, nhát đau, sợ sáng, cho đến có máy có cườm cũng các thứ bịnh về phong-nhiệt, sanh ghèn, chảy nước mắt, hoặc ngứa hoặc đau, xem vật gì cũng không tỏ rõ, bịnh nầy phần thiên thuộc về cang kinh hỏa-độc, cũng phong nhiệt ngoại xâm, mà gây nên vậy; [illegible] chẳng bịnh con mắt, mà bị rất bợt bay vào, hoặc bị đánh bị thông mà sưng, cũng nhớt thiết người già cả suy yếu, mà sinh bịnh con mắt, dùng đến thuốc nầy thấy hiệu nghiệm như thần.

CÁCH DÙNG: Hòa vào một ít với nước nếu chính hay là nếu người, rồi lấy cộng tiêm bếc chấm mà điểm vào con mắt, mỗi ngày bốn năm lần.

Giá [illegible] 0$10

PHÀI HÚT THUỐC IMPÉRIALES

A. COURTINAT & Cie — SAIGON

PHARMACIE PRINCIPALE

CỦA ÔNG

L. SOLIRÈNE

nhứt hạng bào-chế sư

KỂ NGHỀ CHO ÔNG O. RENOUX

ở đường mới Bà Hy. — SAIGON

Tiệm thuốc nầy đứng bực nhứt Xứ lâu năm rồi và buôn bán lớn hơn các tiệm khác trong cõi Đông-Pháp nầy.

Tiệm thuốc nầy được có tiếng là nhà chuyên bán thuốc thượng hạng, nhờ có một ông thầy bào-chế nhứt hạng, vốn là sư-phạm bào-vật viện thân, đứng xem sóc việc bào-chế thuốc một cách rất kỹ lưỡng, trông theo toa của các quan thầy thuốc mà cho người ta; vì nhờ có người Tây và người bổn thầy thầy đều tin cậy.

Tiệm thuốc nầy cứ do theo ý người bạn hàng mà bán thuốc, hoặc tuân theo toa của quan thầy thuốc mà bào-chế, cho chẳng hề khi nào làm sai, hay là tác trong tiệm không có thứ thuốc người ta hỏi rồi không đem thứ thuốc khác mà đưa thế vào.

Tiệm thuốc chánh của ông L. SOLIRÈNE thuyên những bạn hàng:

Kẻ đông thuốc của ông L. SOLIRÈNE là mặt người cho tiệm rất ngay thẳng chiếu hiểu đối nhau;

Vì thuốc tinh tiền, mỗi lần thuốc bán thì gởi qua cho có thí nghiệm cho rõ tiết xứa, thật giá;

Vì có bạn hàng đông đảo, nên bán mau hết, không có thuốc cũ;

Vì có quan thầy bào-chế nhứt hạng xem xét kỹ lưỡng cách bào-chế thuốc cho ý theo toa của quan thầy.

CHỦ ĐIỀN! NÔNG GIA! CÁC NHÀ CÓ XE HƠI!

Các mấy gì của chư-tôn muốn làm bằng sắt, làm ra hay là sửa lại những máy móc và đồ khí-cụ về nông-nghiệp;

Làm các môn nhỏ rời của mỏ-lớ bằng thiếc, gan, đồng, đồng bạch.

Thì xin chư-tôn hãy đến:

FORGES ATELIERS ET CHANTIERS D'INDOCHINE

Tại Khánh-hội, Quai de la Marne

Dây thép nói 95 mà đặt.

Làm kỹ-càng lắm, có sẵn thợ chuyên-môn ở các xưởng kỹ-nghệ khéo bên Pháp-quốc kiêm làm công việc làm.

TIỆM BÁN VÀNG TÂY

HIỆU

CON RỒNG VÀNG

Ông GIUNTOLI *Chủ-nhơn ở tại đường Catinat*

môn bài số 135 và 143, gần bên Pháp-Việt Khách-lâu

(Grand Hôtel de France)

Kính mời chư quí bà và chư quí ông đến gót ngọc đến tiệm hàng mà mua đồ Nữ-trang. Nội Saigon có hiệu hình tiệm nầy bán đồ các môn đồ Nữ-trang làm theo kiểu Annam cho bạn đồng-bang ưa dùng. Chẳng thiếu chi là hoa-tai, cà-rá, dây-chuyền, đồng-hồ, mất-dây bằng vàng, hàng bạc, trừ hay là đồ nhơn đồ thứ bội xoàn.

Cũng có bán đồ thứ kiểu soi con mắt bằng ni-kên, bằng vàng và bạc vàng, kiểu thiệt tốt, thiệt sắc được với lòng chẳng sai.

Còn hột xoàn thì chẳng thiếu thứ chi: lớn có, nhỏ có, nước trắng thiệt tốt, hoặc chưa nhơn, hoặc làm sẵn trong cà-rá, bông tai đủ kiểu.

Ông GIUNTOLI, chủ tiệm vàng hiệu CON RỒNG VÀNG, hồi trước có làm thợ bạc và thợ làm đồng-hồ, nên biết coi cai quản các người làm công.

Chư quí bà và chư quí ông có mướn làm hay là mướn sửa đồ Nữ-trang thì xin đem tại tiệm nầy, thiệt sẽ được vừa lòng chẳng sai.

Trong Lục-châu chư quí-bà và chư quí-ông có cần dùng đồ Nữ-trang thì xin hãy đến tại tiệm « CON-RỒNG VÀNG » nầy vì tại tiệm nầy bán đồ thiệt tốt và giá rẻ hơn các tiệm khác.

SAY KÍNH.

Tự do diễn-đàn

(Tribune libre)

Ngồi cùng liệt-quí

Đã lâm phen, Bản-báo có tuyên ngôn rằng về mục Tự-do-diễn-đàn này, Bản-báo riêng để cho liệt quí bình luận cho thỏa mãng ý muốn. Nhưng bởi, cũng đã lâm phen, Bản-báo gặp nhiều có chỉ hằng thét rằng tên kỳ dưới bài gởi đến và đăng vào báo đó không phải là tên thiệt của người viết bài ký; hoặc tên giả, hoặc mượn tên của người hàng xóm mà đề đại vào. Ấy là một đều đáng cho là khiếp nhược, mà người chưa chín đáo mà thôi. Nếu việc quả, mình đềm đương cầm viết chép ra đề gương giáp ích, có sao lại sợ mà nặc danh? Hà chưa phải là khiếp nhược chăng?

Vì cớ tật khiếp nhược ấy, gần rồi, buộc Bản-báo từ đây, những bài ở đâu gửi đến, tên ký không rõ, hoặc Bản-báo không nhận biết, thì Bản-báo không ấn hành. Lại cần những bài ấn hành trong mục nầy, thì Bản-báo đề trọn nơi phần người ký tên gánh chịu lấy những đều cang hệ gì xảy đến; Bản-báo không cang-dự.

L. T. T. V

☆☆

Bà không có bắt tôi mà!

Phàm, đạo nào cũng vậy, cũng có một cái mục-đích khác kỉnh, một cái tôn chỉ cao-thượng. Đạo nào cũng khuyên người làm lành lánh dữ chớ không có dạy ai ăn bậy làm càng. Tôi là người ngoại, không thờ đạo nào (Phật, Thiên-Chúa), song tôi cũng không dám dễ dui khinh-bỉ.

Thầm xét, đạo nào cũng dạy người ở phải, vì dầu mình là người không có đạo, mà biết ăn ở cho phải-phải phân-phân, thì chẳng là quí hơn ai kia giữ đạo mà ở ăn vô đạo, hay là dùng đạo mà đánh lộn dân đen, chẳng là một đều tội rất to tác lắm ru?

**

Chúa-nhựt rồi đấy, nhằm bữi trời thiếu mát mẻ, ngồi gió lo-thơ, trí bất nghĩ vẩn nghĩ vơ, buồn sao cha chả! Làm biếng đi chơi, thôi, lấy cây kiếm ra tôn-tên bà cấp cho *sơn lưu-thủy*, hầu lòng có ngoại ngoai chút ít.

Thình lình bạn tôi ngoài ngỏ bước vào: — Chà! Tiếng đờn nghe vui mà lộn tiếng buồn, hay là khách đa tình nhớ kẻ xa xui, nên mượn tiếng tơ cho bớt lòng hoài cảm?

Bạn tôi nói rồi ngồi lối mà cười. Tôi đứng dậy, buồn cảm, sửa áo, mỉm cười và chào hỏi, và thở ra mà đáp rằng:

— Dẫu nhớ ai, ai có biết mình...! Buồn quá anh, anh có biết thế nào làm cho tôi vui với không

Bạn tôi nói:

— Tại anh ăn no cứ lo bao đồng hoài chẳng vậy! Ừ, đang xóm kia có ông thầy mới lại; tôi đến rủ anh đi rước ông lại nhà tôi coi chơi giải muộn ông bói cũng được mà ếm cũng hay. Nghe nói, hôm qua đây ông chủ lăng mình mới thưởng cho thầy 2 đồng. Đi, đi chơi. — Ừ, thôi anh về cho trễ đi rước lắn, rồi tôi sẽ đến sau. Mà nhớ nghen anh, hễ anh thấy tôi làm sao thì hay vậy chớ đừng có hỏi đa!

Bạn tôi về trước, còn tôi, tôi lấy cái khăn mu-soa choàn ngang đầu, bịt hớt hết một con mắt; lấy gương soi đắc chí nụ-cười, bèn kêu em dặn coi nhà, xách ba-tơn, nhằm nhà bạn tôi đi đến.

Đến nơi, tôi thấy một người bận áo ti-hoe vàng, bận quần lãnh đen, đầu có tóc. Chắc người nầy là thầy đây. Chào hỏi nhau xong, mới chắc ý. Trà thuốc rồi tôi hỏi:

— Nghe nói thầy bói cũng giỏi mà ếm cũng hay, nên tôi đến đây nhờ thầy giúm giúp. Hồi trưa nầy, tôi đi bắn chim, sao, về nhà, con mất phát xốn, lần lần lại đỗ hèn đó chào hoài, khó chịu quá, nên tôi đến đây, cầu thầy làm ơn coi chừng giùm.

Thầy ếy đáp:

— Chắc là trong mình thầy (kêu tôi bằng thầy) nóng nảy nên cái hồn nó vọng lên đầu mà sanh chứng đó.

Tôi đáp:

— Không, tôi chắc trong mình tôi không nóng nảy chi hết, mà thuở nay tôi cũng ít đau lành bay. Thiệt i ký, khó chịu quá! Ai cho tôi mạnh, tôi dám cúng hai con vịt a!

Thầy đáp:

— Thôi để tôi cầu chư-vị lên coi.

Thầy ấn trầu, lấy khăn đỏ đội lên. Trước nhan đen, nam-mô!.....nam-mô ba sấp, bồng thấy ợ ngáp, rồi lé:

— Nam-mô-a-di-đà-phật! Chẳng hay, người phàm phu hữu hà sự mà cầu ta gián thế?

— Mô-phật! Bạch ngài, tôi đau con mắt nên cầu ngài ra cơn tế-độ chữa giùm.

— Nam-mô-a-di-đà-phật! Nay quới nhân phàn rằng đau con mắt, nên cầu ta về ra cơn tế độ chữa giùm... Nam-mô-a-di-đà-phật!...Tại quới nhân đi bắn nhằm giờ của Bà-hồ đi chơi, nên bà giận quới nhân mà làm cho quới nhân phải bịnh chớ chẳng có chi.

Nghe nói, bấy giờ tôi mới hết sợ, bèn giả cách hỏi hầy mà đáp:

— Mô-phật! Chẳng hay ngài có thể gì cho hết chăng?

— Không! Cái đó là do nơi Bà-hồ, ta cho sao được!

— Mô-phật, xin ngài chịu khó nói với Bà-hồ cho tôi hết, tôi cũng cho một con gà.

— Nam-mô-phật, quới nhân sẵn lòng cầu ta vậy để ta đi nói giùm thử cho.

(Ông thăng)... .....

(Nhập xát) — Nam-mô-a-di-đà-phật. Bà-hồ nói quới nhân thái thậm vô lễ nên không chịu. Nếu quới nhân mần một con TRÙ, quay cho Bà, Bà mới chịu.

Nghe nói thế tôi vục thò tay lột khăn ra, mở mắt trao trảo mà nói với thầy rằng:

« Tôi có đau ốm gì đâu! Bà nào đòi heo quay? Bà-hồ nào, bắt tôi mà thầy bày đều đặt chuyện ».

Ôi! Mê tín! Nghĩ mà buồn cười. Ai ôi! Coi đó.

VŨ-YÊN-NGAN

CHỢ PHIÊN HANOI

Chợ phiên Hanoi đến ngày 10 Décembre khai thị đặng để cho người tất thảm những giản mới, còn ngày hết chợ là 24 Decembre.

NHÀ TRƯỜNG

Phù-Huỳnh

Có Thành-phố Cholon chầu cấp.

đường Charle-Thomson, — CHOLON

Trường nầy lập ra, năm 1907 để chuyên mặt nghề giáo hóa trẻ em học tới bằng cấp sơ đẳng pháp học. Trường học cất theo trường nhà nước, tại đất nhà, chẳng phải lập trong phố mướn chật hẹp. Vì vậy nên lớp học khoán khoát, sân chơi rộng rãi, có trồng cây bóng mát mẻ, nào từ phòng, nhà nghỉ của học trò, lầu cao ba từng: rộng rãi khoán khoát, có đọn phòng riêng cho trẻ nào ở mình, có nước máy, đèn khí, để cho học-sanh dùng.

Trường nầy cất nhằm chỗ rất tiện, cách nhà gỗ xe lửa Saigon Mytho 200 thước xe lửa Saigon Cholon 600 thước, nhà thương hồi quốc 200 thước.

Trường nầy rất nghiêm, cả sư độ đều hướng hóa, hạ lưu. Biết giữ cân liêm-sỉ, lấy một sự lực tinh, lấy sức học mà đua tranh, chẳng hề biết đi tài tế thân như mấy trường tư kia đã bị ở báo L'Echo Annamite. La Tribune indigène trực luận.

Số cể tử mỗi năm, trong 10 lần có rất thứ rất 3 cớn đậu 8 (8/10). Hễ Hanh được cấp bằng sơ đẳng, thì chủ trường lãnh đem ra trường Taberd ngồi được lớp ba. Chẳng phải dám khoe danh, đó là lời ngôn trực.

Tuy thành phố Cholon có trường học thì trong mỗi quận (hết thảy là sáu, bảy trường) song có hơn 150 học trò tới học trường Phù-Huỳnh. Quan Đốc-lý Cholon thường mỗi năm là 500 đồng bạc. Đó là đầu chỉ trường Phù-Huỳnh dạy học cách tinh tình, nên được viên quan, quới chức Langsa và Annam ở tại Cholon tin cậy mà cho con, chán đến học.

Nhà đọc đọc nên cho con học trường Phù-Huỳnh, vì chủ trường chu cách riêng việc kinh bổn, mai, nghe dạy và xem lễ ngày Chúa nhựt, xung tội rước lễ. Tiền sinh trường tính rẻ vì mua đất là của đốc học trường, mỗi trò ăn học trong, có chỗ Langsa và Annam ở tại Cholon tin cậy mà cho con, chán đến học.

Trong các tiệm Lục-châu thay mặt cho hãng **Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles** *đều có bán thứ dầu mỏ hiệu* **MAZOUT**,

Trong các tiệm Lục-châu thay mặt cho hãng **Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles** *đều có bán thứ dầu hỏi nầy*

Trong Lục-Tỉnh anh em muốn hỏi thăm đầu chỉ, xin viết thư cho hãng Cie France Asiatique des Pétroles ở Saigon đường *Boulevard de la Somme, số 100* chủ hãng sẽ hồi, tin lập tức.

Có bán:

1° Một cái cối xay lúa số 2 hiệu Ang-lỷ, xay mỗi giờ 1.000 kilos gạo trắng.

2° Một cái cối gỉ gạo trắng còn mới, mỗi giờ gỉ đặng 500 kilos.

Xin đến nhà máy PHAMTAN-SACH hay là viết thư thương nghị.

PHAMTAN-SÁCH

Décortiqueur de Thanhson

TIỆM NÀO ĐÂU? 同

KÍA TIỆM ÉPICERIE MÉTROPOLITAINE

HIỆU: TRẦN-DANG ở đường d'Espagne số nhà 148,

ngang cho mát SAIGON

Thì có bán đồ hộp, các thứ rượu tây thượng hạng và dầu thơm nhứt hạng v.v. giá rẻ hơn hết, chẳng có tiệm nào bằng. Chủ tiệm biết chiều-hiền đãi-sĩ, buôn bán chơn chất đáng cho quí ông, quí bà tin cậy.

Chư quí ông Lục-châu muốn cần dùng mấy thứ thơ ngay cho tiệm thì tiện sẽ gởi Contre-remboursement cho các ông lập tức chẳng hề đề trễ.

Chủ-nhân cẩn-khải.

LỜI RAO

Cho mấy chủ có xe kéo cho mướn

Nên dùng thứ Cao su pneus C. G M. cho xe mình.

Vỏ (enveloppes) hạng nhứt, một cặp 12×36 Ruột (chambres à air) 5 piastres.

Sau lại Hãng nấu Cao su, ở đường Dousaumont Saigon.

AUTO STUDEBAKER

4 CYLINDRES

7 CHỖ NGỒI

MUỐN MỚI LỢP LẠI

MỚI SƠN LẠI

MÁY MỚI SỬA LẠI

MỌI SỰ CÒN TỐT HẾT

Ai muốn mua thì tới coi tại nhà

M. Phủ Năm, ở Chợ-quán

Boulevard Galliéni.

MOTOCYCLISTES — CYCLISTES

ĐĂNG-CÔNG-HÃN và Công Ty

nhà số 244, đường Lefebvre, SAIGON

BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ

Các đồ phụ tùng xe máy đạp và xe máy dầu Vỏ và ruột xe máy hiệu WOLBER.

Vỏ và ruột xe máy dầu hiệu DUNLOP (bánh 500 và 650 à talon).

Đèn khí đã cho xe máy dầu (có dynamo và bình nước mạnh).

Bình nhớt khi đã để cho xe máy dầu (bouteilles Magondeaux).

Có bán xe máy dầu mới và cũ hiệu:

B. S. A. 4 1/2 H. P., 3 vitesses avec débrayage et mise en marche.

New-Hudson 2 1/4 H. P., 2 vitesses avec débrayage et mise en marche.

New-Hudson 2 1/4 H. P., 2 vitesses, sans mise en marche.

Royal-Enfield 2 1/4 H. P., 2 vitesses avec débrayage et mise en marche.

Alcyon 2 1/2 H. P., 2 vitesses, débrayage et mise en marche.

Grafiens 2 1/2 H. P., 2 vitesses, avec débrayage et mise en marche.

Sửa các thứ xe máy dầu.

Sơn xe máy đủ màu.

DẦU MỎ

HIỆU

MAZOUT

Bấy lâu nay thường nghe anh em phàn nàng vì không có thước chỉ hay là dầu chỉ đặng trừ cho tuyệt loại muỗi nó phá hại nhà cửa, quần áo, đồ bàn, nhơn nhơn...

Vậy anh em hãy mua thứ dầu mỏ hiệu **MAZOUT** *mà dùng thì chắc trừ được giống độc ác đó.*

Các tiệm thay mặt cho hãng **Cie Franco-Asiatique des Pétroles** *đều có bán thứ dầu mỏ hiệu* **MAZOUT**,

Tiệm đóng xe

Đóng xe và bán đồ đồ phụ tùng

Đường Lagrandière số 99 và 101

ĐẤT-HỘ (SAIGON)

TRẦN-VĂN-HIỆP chủ tiệm

Tỉnh những Lục-châu quí khách đặng rõ: Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là: xe mui, xe hai hành, xe kiểu, xe hai-ngươi bộ, cùng có đóng thêm xe hai bánh kiểu Tonkin, thứ, xem xe thiệt khéo, làm nhơn, chắt đóng có tiếng, vì cũng có bán các thứ xe cũ nhơn hai cuốc chẳng có hỏng, đều xe đã vừa, bán xe cũ-mới bằng cây, giá 65 bán bằng nhứt hai, xem xe đã đi thay trong hành, kiểu đóng đẹp đã lắm xe đóc chắc và lo xong mà tăng đã lây cùng cái khác và chắc, có bán yên ngồi, chuông đạp hai cái đóng hành đã thấy đều bán đã chơn xe, bán xe và sửa xe.

Chư quí ông khách và ký thuyền gần xa hãy đến tiệm tôi mượt khai trước coi chừng cuộc xe kia bao, mua xe đóng đóng mấy đồ đã thấy: xem giấy bao tuyết thì xe đã chắc xe kia cũ.

Lâm chư quí khách ở xa muốn gởi xe lên đây... đóng giá cả xe đã tôn đến bao nhiêu đều

NHÀ CHỤP HÌNH

PHOTO STUDIO

Mới tiếp được chuyến tàu Armand Béhic kiểu chụp hình máy chụp hình và đồ phụ tùng Kodak. Tính giá rẻ cho các môn hàng ấy.

Giá một vài môn đại khái như vầy.

N° 101 (9x9)	1 $ 65
N° 105 (6x9)	0. 85
N° 116 (6 1/2x11)	0. 85
N° 117 (6x6)	0. 65
N° 118 (8x10 1/2)	1. 03
N° 120 (6x9)	0. 65
N° 122 (8x14) 6 pos.	1. 23
N° 122 (8x14) 10 posts.	2. 22
N° 127 (4 1/2x6) 8 posts	0,58
N° 130 (7 1/2x12 1/4)	1. 03

Máy chụp hình West Pocket

achromatique	18 $ 90.
id Rectilignt	22. 90.
id Anastimat	7. 7/7. 35. 50.

Bán tại Photo Studio 136 và 138 đường Catinat 136 và 138 SAIGON.

MỘT CÁI TIN LÀNH

Bổn tiệm mới tiếp được vỏ xe hơi mới PNEUS A TRINGLES.

« BERGOUGNAN CABLÉ »

Xin bàn cho chư-tôn giá rẻ hơn các nhà khác.

XIN MIỄN KHI TẠI TIỆM

L. DESMARQUOY & Cie

ở đường Pellerin, môn bài số 51

SAIGON

MUỐN CHO CHƯ-TÔN MỖI NƠI ĐƯỢC HƯỞNG CÁI LỢI ÍCH, CHÚNG TÔI XIN SỬA CHO HƯ-HỎNG CHO NHỮNG BẠN HÀNG MỚI.

TẠI HÀNG CÒN CÓ BÁN VỎ XE KÉO và XE MÁY ĐẠP ĐỒ MỚI BỀN CÙNG RẺ GIÁ

NHÀ GIẤY VÀ KHO LỚN CỦA HÃNG L. DESMARQUOY & Cie BẮN NGÀY 15 OCTOBRE TỚI BÂY SẼ BỌN TẠI SỐ *51 ĐƯỜNG PELLERIN* (gần Mỹ Casino)

NHÀ BUÔN BÁN TIN CẬY

của M. A. B. M. B. DEEN

ở đường Boulevard Charner môn bài 48

BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ

Những thứ xoàn và ngọc ngà tốt, giá rẻ, và cũng có làm đồ nữ trang bèo kiểu cách Langsa rất khéo.

DIP TỐT BỘ QUÁ RẤT DƯỠNG

TIỆM BÁN HÀNG BÁC

BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ

ĐỨC-THINH

CHAUVIN CHỦ NHƠN

N° 81 Rue Catinat, — SAIGON

Kính

Trình các đang, các bà ở lục châu đặng rõ: tại tiệm tôi có bán đồ đồ kiểu như là:

1: Tủ thờ, Bàn, ghế, tủ sách đồ bộ đồ ăn đồ chơi và cần Bảo đã kiểu kim thời.

2 Lư-trc, lư trái đào, chưng đèn, chậu bông hàng thao, đồng đồ và nhẹ giá hơn 25 kiểu.

3: Hàng bắc như là. Tô bắc đồ thờ bông và tủ mão, lành đen thiệt tốt và đồ mão, quyển, the, xa-bột, đồ thêu vá, rèm, mặt gối bè, khăn nhiễu, chiếu trải phòng khách rộng hẹp tùy theo ý, chén đĩa tô nồi; hà thiệt tốt đều nga, rương gia (valise) đồ kiểu Tai tiệm tôi bán đồ thiệt tốt và nhẹ giá hơn các nơi khi nào các đang các bà có đến viếng xin ghé lại tiệm tôi xem chơi thì biết. Tôi rất cám ơn.

Nay kính

CHAUVIN

Rượu mạnh hiệu DEJEAN đã thơm mà lại ngọt làm cho những tay thạo rượu đều thày khen ngợi

Chỉ một mình hãng Denis frères có trữ mà thôi

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nầy dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-Pháp nầy, lập ra từ năm 1856

Hồi trước của ông HOLBÉ và RENOUX nay ông SOLIRÈNE nhứt hạng bào-chế sư kế nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lục-châu chư quân tử có cần dùng thuốc tây xin hãy viết thơ cho tiệm thuốc nầy mà mua, thì sẽ được vừa lòng.
Cuốn DƯỢC-TÁNH LƯỢC BIỆN đã xuất bản rồi, ai muốn xin, thì viết thơ cho ông L. SOLIRÈNE người sẽ gởi cho không.

VIN TONIQUE
ET
BI-NUTRITIF
DU DOCTEUR RIP
Vị-tanh TƯỚU của Lương-y RIP chế

Thứ thuốc rượu nầy là một vị đại bổ gần cối cùng là trân kiện tinh thần, hết kỳ là bao nhiêu tuổi đều uống dặng cả. Những kẻ tuổi cao khí lực suy giảm, vội thấy ngày xuân đã thôn mòn bổ uống rượu nầy vô, thì ít dặng cơ lão thành đồng, mặt mày tươi tắt, coi trẻ, lại mạng hơn xưa.

Càn con ăn liệt nhược, đói bụng chất mòn, có huyết bạch, có chứng, những kẻ hao tổn tinh thần, hễ uống rượu nầy vào thì mạnh mẽ lẫm liệt, ăn thật đã sẵn, tinh thần trăn kiện.

Giá mỗi ve là ba đồng bạc.

Có trữ bán tại tiệm thuốc Tây ở đường Bonard số 190, Cholon.

Đại-lý: PHARMACIE FRANCO-ORIENTALE 180, rue de Marins CHOLON.

Lợi tài của nhà mà chà chệt thủ

Tôi đem hai mối lợi nầy, ráng xin đồng-bang ghé mắt, chớ từ đó đến giờ chà chệt tóm thâu cũng nhiều rồi:

Nhứt là chà Chetty cho vay: Tôi có quen với 1 người Chetty, tôi thường lại nhà nó chơi, bữa no tôi cắt cớ hỏi no vậy chớ cuộc cho vay nầy lợi hại thế nào, thì nó trả lời rằng: Vốn nó 150.000 đồng đem qua Annam nầy 3 năm nay cho vay ra, trừ số người giựt vài chục ngàn, trừ sở phí các hạng, còn lời được chừng 80.000 đồng. Nghe qua tưởng cho rằng nó nói láo, song xét lại và tin theo cách nó cho vay thì rất có lý: Như nó cho ra số bạc 6000 đồng tín 2 %, trong 10 tháng phải trả cho nó 7200 đồng. Theo thói nó cho vay 1000 đồng nó bề tiền giấy 10 đồng, thì thành số bạc 6000 đồng lấy ra còn có 5940 đồng mà phải trả cho nó 7200 đồng trong vốn 150.000 chia ra cho 6.000 đồng thì có 25 lần, mỗi tháng lại 1000 đồng, 25 lần ra=30.000 Thế thì trong ba năm chắc có số lời trên 80.000 đồng tiền nó cho vay, lời vốn cứ để ra hoài (intérêt productif).

Đồng-bang xin coi theo đây mà thì, nghiệm.

Thứ nhì tiệm Épicerie cũng bán đồ thường dùng, sao đồng-bang ta không xướng ra lập đặng gianh phần lợi cùng khách, để nơi đja thế lớn là đường Catinat, có hai tiệm Épicerie của khách, thấy mối lợi to tác mấy mà nhơm chiêm bao luôn luôn.

Tôi đem ra đây thử 1 tiệm Épicerie ở tỉnh cho chư qui-vị xét coi. Trong năm tiệm nầy bán được 72.000 đồng trong đấy tính cho 20% thành 14.400 đồng lời trừ sở phí 7400 đồ g còn lời 8000 đồng, vốn lập tiệm 14.000 đồng chia ra 1 đồng bạc 1 năm lời trên 0$58. Dường hy các ông tính thế nào. Tôi ngồi thầm nghĩ cho cái hơn hiệp kia rất to tác, mà mình bán đồ gì mà để cả tháng nầy tới tháng kia mà không ai hỏi tới. Tôi nhẫm lại khách-trà buồn bán không cần học hỏi cho tới nghiệp, bốn năm cái cẳng chi, miễn có vốn thì làm thành chuyện. Muốn buôn bán mà đi tiêm tối cho cao xa làm gì, đỡ thường dùng sao không bán, như một món Cognac Robin là thứ người ta thường ưa, sao không sỉ ở hãng Ogliastro về bán lại cho các tiệm, tìm mua thứ Cognac gì lạ ắc mà giá lại cao hơn, thì ai chịu mua cho mình.

Tôi coi mòi lúc nầy đồng-bang ngủ nữa rồi.

Thành Ngọc

HÃNG
SOCIÉTÉ INDOCHINOISE DE TRANSPORTS
Garage S.I.T.

Làm Đại-lý cho cả Đông-Pháp những:

Xe-hơi hiệu DEDHAYE
Xe-hơi hiệu FORD
Xe-hơi hiệu ESSEX
Tàu-hơi hiệu NIEUPORT
Đồ dùng về điện-khí hiệu BALLOT
Có trữ đồ hiệu MICHELIN

Nhà để xe tuy nhỏ nhưng để xe tinh của người danh giá
Vì bởi giá rẻ mà chỗ làm lại cao thượng

MỘT NGƯỜI THỢ CHUYÊN MÔN ĐIỆN KHÍ ở bên Pháp quốc, phụ sự tại nhà để xe, dặng lo trong việc máy-móc chạy bằng điện-khí và thử cho xe chạy.

CÓ ĐẶT CÁC THỨ MÁY CHẠY BẰNG ĐIỆN

CÓ BÁN ĐỦ MÓN ĐỒ ĐIỆN - KHÍ

PHOTOGRAPHIE ARTISTIQUE ET INDUSTRIELLE

Phòng chụp hình mỹ-nghệ
Saigon, tại đường Bonnard, môn bài, 56 gần nhà bài bông Casino.

Kính cáo cùng Liệt-quí đặng rõ: chàng tôi mới mở một tiệm chụp hình mỹ nghệ tại đường Bonnard môn-bài 54 nhà sơn xanh (kế nhà Hát-bông Casino).

Chủ nhiệm công-ti chàng tôi là M. KHANH KÝ đã qua học chuyên-môn nghề chụp hình bên Qui-quốc và qua khi sọc đã nghề, đã dặng cử vô làm đốc-công trong hãng Gerschel là một hãng chụp-hình lớn nhứt tại thành Paris. Như vậy, người đứng đốc xuất công nghệ của tiệm chúng tôi thiệt đã học đắc thuật, đã hành-sự thành tài có thể hiến Liệt-vị Qui-khách những tấm hình rất tinh xảo, khả nghinh như những hình mỹ-nghệ các nhà lớn bên Thái-tây.

Mới đây, chủ-nhiệm công-ti chúng tôi, M. Khanh-Ký, đã dặng cử Nhà-nước cử theo hộ-giá đi Tourane tới Saigon, dặng chụp hình kỷ-niệm cuộc Hoàng-thượng ngự-du Qui-quốc, thì đã dặng ơn Vũ-hậu khen và dặng quan Tổng-thống và quan Thống-đốc công nhận là hay chụp hình khuyến mộ đến lắm.

Như vậy, tưởng không có nhơn chánh-đáng nào sánh nổi ơn cùng thì chúng tôi thêm giá-trị nữa.

Tiệm chúng tôi chụp hình hạ giá và đã gần hiểu hình đã có các Thơ mình tuyệt nào đã biểu qua khách hàng đặng nhớ ý.

Hàng ưu chiếu đã, KHANH-KÝ đã đi a.

DÉPARTEMENT MÉCANIQUES
NGUYỄN-VĂN-NGỰ dit Henri NGỰ & Cie
Vente d'Accessoires pour Autos
74, Boulevard Bonnard — SAIGON.

CÁO BẠCH

Tôi là Nguyễn-văn-Ngự kêu là Henri Ngự học tại trường máy (Ecole des Mécaniciens Saigon), lâu năm, thì đặn có bằng cấp tốt nghiệp năm 1908, làm contre-maître mécanicien tại Trường máy Saigon sáu năm, chán mình theo nghề điền khí và sửa máy mótơ hoặc xe hơi, hoặc tàu, hay là các thứ máy khác, cho nên ngày nay xin nghỉ việc nhà nước, ra lập sở-máy-hãy tại Saigon đường Bonnard số 74, lo chuyên nghề sửa xe hơi, và các thứ máy, và có bán đồ phụ tùng theo xe hơi đủ thứ.

Vậy xin trong lục-châu chiếu cố.

Tại công-ty nầy đảm đoan chắc chắn (garantie) công chuyên mình làm, đã mau mà giá lại rẻ hơn các nơi, có đến mới có biết.

NGUYỄN-VĂN-NGỰ dit Henri NGỰ et Cie
Mécanicien breveté

TIỆM BÁN KIẾN VÀ SƠN THỦY

Tiệm chánh tự TRƯƠNG-NHỰT-KÝ ở tại Cholon đường Thủy-binh môn bài số 226.

Tiệm ngành tự QUẢN-THÁI-HIỆU ở tại Saigon đường Boulevard Charner môn bài số 107.

« Kính cáo đôi lời hầu lục châu chư tôn trường thiệt tường: Bổn hiệu tôi dùng máy và các vật dụng thiệt tốt mà làm ra gương hình đồ sơ lớn nhỏ đã thử. Những kiểu mẫu đồ bàn nào phải ưa thì bổn hiệu sửa lại cũng như của mới vậy, hoặc là vẽ bông hoa, nơm thấy chạng giống chất tây, chữ tàu, chất vàng vào kiểu cũng dặng.

Thợ của bổn hiệu toàn là những tay ăn học rành rẽ tuổi thêm nên công nghệ rất khéo, đã lâu chẳng bao cũng không phai lạt, đã tốt mà lại giá rẻ.

Bổn hiệu chẳng dám đại ngôn xin chư tôn trường hãy mua đừng thử mới rồi đặng lòng ngay thật của bổn hiệu, sau đây như chư tôn trường ở Saigon, Cholon muốn thương nghị đến chỉ cho mua đồ xin đổi qua ngày cần tiệm tôi, tôi hết lòng hoan nghênh tử tế; còn như chư vị ở lục châu tỉnh trở mới nhơn chánh-đáng [illegible] hãy tin cậy nơi lòng hết lòng tôi lắp tức chẳng dám nói lời.

Vài lời quê kích cái xin chư vị niệm tình chiếu cố.

OÂN-HỒNG-QUÂN *THỨ SÁO*
in rồi, thứ hay còn tiếp

店鋪首銀金源基貴西

Lời rao

Nay tôi xin cho các Ông các Bà dặng rõ. Tại tiệm tôi ở bên An-châu mới gởi qua những hột thủy-xoàn nước trắng xanh, và cũng có các thứ đồ Nữ-trang bằng vàng kiểu mốt đủ thứ lại có nhận hột-xoàn lớn nhỏ cũng làm thiệt khéo lắm.

Các xứ (Thớt Tây) cũng có, mới gởi qua thứ đồng-hồ treo lớn nhỏ, và kiểu trái quít cũng máy móc thì thiệt tốt và chắc có đủ 15 hột chai đi đúng. (15 Rubis) hiệu:

«CYMA và OMÉGA»

Giá bán nhẹ hơn các tiệm khác như chư quí khách muốn mua đồ chi, xin tới tiệm tôi thì tôi sẽ hết lòng tiếp rước.

Tiệm thợ bạc
KYYUN
n. 779, Rue Catinat SAIGON.

Bùi-quang-Nho
BENTRE

Bổn hiệu có trữ bán vải may mùng của hiệu Chân-Thủy ở Hanoï. Vải nầy mới chế kiểu mới, đã vững khỏi lại mau thanh-tố hơn các thứ vải may mùng thuở nay, bán là Toile Tonkinois, bề dài 20m 60 ngang 0m80. Bổn hiệu có bán vải trắng Batiste đã làm sẵn mùng và may ăn mới lắm kiểu mới nhứt mà có [illegible] may mới cái mùng đài 2m60, ngang 1m60 chưa của 1m50, thì mua một cây vải nầy và kèm với Batiste thì đó, vô mùng ấy có ba hạng 4$00, 4$00, và 4$00 tốt nhơn khác nhau. Bổn hiệu cũng có trữ giấy và đồ cũng nhiều hiệu ở Hanoï gồm giấy, giấy bạc giả (3 $200 tới 4$00, bottines đen và vàng hoặc hết mình từ 10$00 tới 14$00 và đép (Sandales) quasi đa vô quasi; nhưng giá 1$00 A7 mua đề nên đôi sẩy lên được remise 1 [illegible] có mua thì nói gởi contre-remboursement. Kín đồng-bang [illegible] nhơ hàng giá rẻ hơn vô sở nhiều; người mất gởi ba đồng bạc sau giấy đã trắng ra đa lắng, ít người hề sau lại đa mất hay, hiệu tôi đem cam đoan không có thế ấy.

Bổn hiệu cũng có trữ bán các thứ hàng tân thời lại Nhơn và những hàng hiếu nhiều tính, như thích vậy mự ấy [illegible]

DUI-QUANG-NHO
Bentre

TRĂM NĂM KHÔNG PHAI
TIỆM-HOÀ-CHƠN-DUNG
NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN
Số 73, Boulevard de la Somme Saigon, (ngang gare xe lửa giữa chợ-cũ)

Thợ vẽ tiệm nầy đã có bằng cấp tốt nghiệp nơi trường xảo-nghệ, và được 3 cái bằng cấp đấu xảo Hà-nội. Hình vẽ thiệt tinh xảo và đã trăm năm không phai.

Xin chư quí vị muốn vẽ xin viết thơ hỏi, tiệm nầy sẽ gởi cho một tờ cáo bạch có biểu rõ thước tất giá cả và cắt nghĩa phân minh.

THỜI ĐÀM

Cô ba.— Cha cha cái quan lĩnh của cô mua ở đâu mà tốt dữ vậy, thiệt đen và mướt quá ?

Cô tư.— Vậy chớ cô nó chưa biết chỗ đặt sao ? Đã ba năm nay có một cái hãng của một người Annam mình lập ra, đặt lĩnh, tốt hơn lĩnh tàu và lĩnh bắc nhiều lắm. Bữa nào cô rảnh đi vô đó mua thử một cái quần bận thử coi, đã đen mướt mà lại chắc.

Cô ba.— Đã biết vậy mà hồi tới giờ cô nó cũng chưa có nói chỗ nào bán, dặng tôi mau mau đi mua, sẵn dịp cái quần lĩnh tàu tôi mới mua cho ba bé trẻ ở nhà nó đi rượng hết.

Cô tư.— Như cô thiệt gấp cứ việc ra mua giấy xe lửa nhỏ đường mé sông, đi tới Câu-kho hỏi thăm cái hãng của ông Lê-phát-Vinh ở đâu thì ai ai cũng đều biết.

Hãng đặt máy LÊ-PHÁT-VINH
Quai de Belgique Caukho (Saigon)

MUỐN CHO BAN ĐÊM MÀ:
SÁNG SỦA NHƯ BAN NGÀY
thì hãy mua một cây đèn
HIỆU: INTENS
là đèn kiểu mới tao chế, đốt bằng DẦU LỬA, sáng 800 ngọn bạch-lẹp.
Có bán tại tiệm:
TRẦN-QUANG-NGHIÊM
đường Espagne, số 200 (góc chợ mới)
SAIGON

BIJOUTERIE
KỲ-KỲ NGÔ-XƯƠNG
419, rue des Marins, 419
CHOLON

Tiệm tôi có làm vàng, cà-rá, bông tai và Médaille nhận hột xoàn thiệt khéo, theo kiểu kiểm-thời và có nhận hột trân-châu và kim-thạch khéo lắm.

Tôi làm đồ đã mau, chắc chắn, lại tính giá rất nhẹ.

Tôi làm đồ đã mau, chắc chắn, lại tính giá rất nhẹ.

Kính mời quí đồng, quí bà, muốn đặt làm, xin là mua món chi, đến tiệm tôi, tôi lấy tâm cảm ơn và ráng hết công làm để cho vừa ý quí vị.

LA PLUS VASTE ET LA MIEUX ORGANISÉE DE L'INDOCHINE

MAISON DE PREMIER ORDRE

CHUYỆN ARẠP

CHUYỆN MỘT NGÀN LẺ MỘT NGÀY

(*Tiếp theo*)

Dầu cho trí hóa chăng thông minh đến thế nào, cũng đừng có ỷ sức chàng, chẳng làm là nếu chàng chắc mình rằng hễ công-chúa ra câu đố thì chàng đáp liền lại đặng, vì hạng nếu quá một khắc đồng hồ mà không đáp đặng thì là thua, chớ không có đề lâu hơn nữa. Nếu trong một khắc đồng hồ đó, chàng không trả lời đặng, cho các quan thị-chưởng đoán trúng hay trật, thì chàng đã bị lện ấn tử hình rồi, kể tối lại thì đem chàng tới pháp trường, chớ không có đề lâu. Như vậy đó, chàng xét coi là hiểm nghèo lắm, chàng hãy trở về đi, hãy giờ tới sáng mai, chàng hãy hỏi lòng chàng lại, chàng hãy hỏi thăm những người tuổi tác và thông minh, chàng nghĩ xét cho chính, rồi mai chàng hãy vào nói cho trẫm rõ chàng tính lại làm sao.

Anh-tông hoàng-đế nói rồi lui vào. Chàng Ca-lấp trở ra, đau đớn nơi lòng vì những đều vua của phán giải, chàng trở về nhà bà già, mà chàng ráng dằn lòng, không làm cho bà già thấy lòng đau đớn của chàng, cũng không ngăn ngại cái hiểm nghèo chàng mong xông lướt.

Khi chàng vào nhà, chào hỏi bà già rồi thì chàng thuật việc nơi đền vua lại cho bà nghe. Bà bèn nhớn đó mà khuyên giải chàng nữa. Bà nói thì nhiều mà cũng không hiệu nghiệm hơn những lời bà nói bữa trước, là chàng cứ ráng nằng quyết một mà thôi.

Sáng ngày sau, chàng thức sớm rồi sửa soạn vào đền vua. Vua cho đòi chàng vào một căng phòng kín, vì vua không muốn cho ai nghe biết những lời vua sẽ phán giải cùng chàng. Vua hỏi: nay chàng đến làm cho trẫm vui vẻ hay-là làm cho trẫm phải thê thảm? Nay chàng tính làm sao? — Ca-lấp nói: muốn tâu hoàng-thượng, tôi đay giữ một lòng tôi đã quyết nhứt từ bữa hôm qua, vì hôm qua trước khi tôi xin yết kiến hoàng-thượng thì tôi đã chính xét rồi, nên nay tôi cũng quyết nếu trời cao không soi thấu lòng nầy thì cái hình phạt mà nhiễu hoàng-tử đã chịu rồi đó, tôi cũng cam chịu, không than trời trách đất. Hoàng-đế Anh-tông nghe Ca-lấp nói mấy lời, ngài tức giận lắm, ngài đắm ngực và bức rứu ngài.

Ngài nói rằng: « Riêng với người nầy, trẫm đã lắm lời khuyên giải, cho mấy vị hoàng-tử đã bị tử hình đó, trẫm đâu có nhọc tâm như vậy. Uổng thay lời khuyên của trẫm, chẳng ích chi hết. Hoàng-đế nói rồi ôm Ca-lấp riết vào lòng mà nói nữa rằng: chàng hãy biết lòng đau đớn của trẫm, chàng hãy hỏi tâm đi, nếu lời khuyên của trẫm không đề sức mà chuyển động cái lòng quyết nhứt của chàng. Trẫm đã ngăn ngại rằng cái chết của chàng sẽ đánh đổ lòng trẫm một cách dữ dội, nên trẫm khuyên chàng đừng có đeo đuổi theo con đường nguy hiểm đó nữa làm chi. Trong đời thiếu chi là công-chúa khác, mà chàng sẽ đặng gả duyên một cách rất gian dị, sao chàng lại nằng nằng cho được đức độc ác đó thôi, kia? Nếu như chàng chịu thì chàng hãy ở tại triều đình trẫm, trẫm cao phong cho chàng, đặng gần gũi một bên trẫm, chàng sẽ có cung-nữ của trẫm hầu hạ chàng, cái cuộc vui chơi của chàng sẽ nối tiếp nhau hoài, nói tóm là trẫm sẽ coi chàng như con ruột của trẫm vậy. Chàng hãy dứt rời cái lòng mơ ước Tựu-duyên-đức đi, dặng cho lòng trẫm đặng thơ thới một chút, là cứu được một mạng khỏi sa vào tay sát phạt của công-chúa.

XI

Ca-lấp nghe những lời khuyên giải và thấy lòng hoàng-đế Anh-tông chiều cố đến chàng lắm, thì chàng cũng cảm động, mà chàng lại trả lời rằng: muốn tâu thánh-thượng, xin thánh-thượng để cho tôi xông lướt vào nơi hàm rồng miệng cọp đó, chớ đừng có khuyên giải tôi lầm làm chi. Tôi xin thà thật rằng lòng đốc ác của công-chúa, đã chẳng làm cho tôi khiếp sợ, mà lại còn làm cho tôi vì sỉ-tình, thêm tự đắc nữa. Cái tự đắc của tôi làm cho tôi thêm hăng hái nơi lòng mà tưởng rằng dầu có chết cũng là may cho cái chết, chớ khẳng tiếc uổng gì. Nhơn danh lạo hóa, tôi xin thánh-thượng đừng cản ngăn tôi nữa, hãy để cho sự danh vọng của tôi, sự yêm thấm của tôi và sự sống của tôi thong thả mà đục thúc tôi làm cái việc sao sao tôi cũng phải làm, vì nếu sống mà không đặng gả duyên cùng công-chúa thì cái sống đó chẳng khỏi vui vẻ gì, là bởi thất kỳ sở vọng.

(*Còn sẽ tiếp theo*).

SAIGON. — IMP. DE L'UNION TIRAGE 3.500 EXEMPLAIRES L'Administrateur Gérant : NGUYỄN-VĂN-CỦA

Tirage: 3185 ex
Saigon le 18/11/22